

Afsked med de Afdøde

Liturgikommissionen
Oktober 2010

Afsked med de Afdøde

Ritualet er udarbejdet af Liturgikommissionen og godkendt ad experimentum af Biskop Czeslaw Kozon.

Ansgarstiftelsens Forlag 2010

Typografisk tilrettelæggelse: Liturgisk sekretariat,
Marcelino Gauguin

Indbinding: Myrendals Bogbinderi

ISBN: 978-87-88297-73-7

Best.nr. 4060

RITUALER

TIL

AFSKED I HJEMMET OG PÅ HOSPITALET

*

MODTAGELSE AF BÅREN I KIRKEN

*

BEGRAVELSE

*

BISÆTTELSE

*

URNENEDSÆTTELSE

*

RITUALER VED BØRNS DØD

*

SÆRLIGE BØNNER

*

HYMNER

Forkortelser:

C: Celebrant

F: Forbeder/forsanger

A: Alle, den forsamlede menighed

Hvis den, der forestår begravelsen er lægmand, siger han celebrantens replikker, medmindre andet er angivet.

Indhold

Forord	7
Biskoppens indledning.....	9
Ritualer ved voksnes død	11
Afsked fra hjemmet – kort form.....	13
Afsked fra hjemmet – lang form	19
Modtagelse af båren i kirken	27
Begravelse – med eller uden messe	37
På kirkegården	52
Bisættelse – med eller uden messe	61
Urnenedsættelse.....	80
Ritualer ved børns død	87
Modtagelse af båren i kirken	88
Begravelse - med eller uden messe.....	97
På kirkegården	108
Bisættelse – med eller uden messe	115
Særlige bønner	131
Hymner mm.	135

Afsked med de afdøde - Genoptryk

Nærværende udgave af ritualerne til afskeden med de afdøde er stort set identisk med den tidligere udgave fra år 2000, blot genoptrykt med væsentlige lay-out-mæssige forbedringer, der skal gøre det lettere at bruge og lettere at finde rundt i de mange valgmuligheder. Da det forrige oplag slap op opstod behovet for et genoptryk. Bortset fra enkelte forbedringer og rettelser, er bogen identisk med det, der allerede har været i brug i ti år i bispedømmet.

Samtidig med denne udgivelse fortsætter biskoppens og liturgikommissionens vigtige arbejde med at ajourføre alle liturgiske udgivelser. Dette arbejde, som er utroligt spændende, har vist sig at være en del mere kompliceret end ventet. Et nyt begravelsesritual, som har endeligt karakter, må man af den grund vente på i endnu nogle år. Indtil da skal denne *ad experimentum* udgave dække de pastorale behov for en smuk og værdig begravelses- og bisættelsesfejring.

Nærværende udgave indeholder rige valgmuligheder i forbindelse med begravelse og bisættelse og særlige ritualer ved børns død, til afsked i hjemmet, modtagelse i kirken samt urnenedsættelse. Bagest i bogen er desuden gengivet en række bønner til særlige situationer samt Jomfru Marias, Zakarias' og Simeons lovsange og trosbekendelsen.

Ritualerne er udarbejdet ud fra tyske og amerikanske ritualer delvis som oversættelser og delvis som omarbejdelser af det foreliggende materiale. Desuden er der hentet inspiration i latinske og norske forlæg.

I nogle af ritualerne er indsat tekster til læsninger, vekselsange og evangelier. Her har princippet været, at de ritualer, som ikke finder sted i alterrummet i nærheden af en læsepult, er forsynet med tekster for at undgå besvær med flere bøger på én gang. Ved ritualer i alterrummet benyttes lektionaret.

Liturgikommissionen

Oktober 2010

Biskoppens indledning

Konfronteret med døden bliver menneskelivets gåde mest påtrængende (Gaudium et spes, nr. 18).

Denne konfrontation bliver intet menneske forskånet for, den melder sig hos den troende såvel som hos den ikke-troende både som en del af menneskets overvejelser om livet, og når døden nærmer sig en selv eller rammer blandt ens nærmeste. For den troende, som ved dåben er blevet forenet med Kristus, er døden den naturlige overgang til det nye liv, som Kristus har givet os del i ved sin egen død og opstandelse. Gud har kaldet og kalder stadigvæk mennesket til ved hele sit væsen at blive forenet med sig gennem en evig delagtiggørelse i det uforgængelige guddommelige liv (1 Kor 5; Gaudium et spes, 18). Som vi ved dåben og de øvrige sakramenter lader os bære frem og ledsage af Kirkens handling og bøn og fejrer, hvad vi inddrages i, således indfører vi også vor jordiske afsked med de døde i Kirkens gudstjenesteliv, på fornemste måde i den hellige Eukaristi, hvor vi forkynder

Kristi død og priser hans opstandelse i forventning om hans genkomst.

Som døden er alle menneskers lod, vil også alle kristne – i de fleste tilfælde også de med kun et perifert forhold til troslivet – søge Kirken, når et familiedlem eller anden pårørende dør. Denne kendsgerning gør Kirkens pastorale funktion i forbindelse med døden meget alsidig og udfordrer ofte sjælesørgeren på mange forskellige måder.

Døden indtræffer under forskellige omstændigheder – pludseligt eller efter lang tids sygdom, i livets blomstring eller ved dets modne afslutning – og med forskellig indstilling forholder mennesket sig til dødens dramatiske indgriben. Denne forskelligartethed er der taget højde for i nærværende udgave af ritualer ved afsked med vore døde. Bogen er et redskab til celebranten og andre pastorale medarbejdere i deres møde med sørgende mennesker. Blandt disse vil der dels være mennesker, for hvem Kirkens afsked med de

døde er en tillidsfuld overgivelse til Guds barmhjertighed, dels mennesker, som døden hensætter i fortvivlelse og rådvildhed.

Udover at udtrykke vor bøn for de døde skal de i bogen indeholdte ritualer også indgive de sørgende trøst og den rådvilde vejledning og holdepunkter. I døden står vi overfor Gud med både ængstelse og håb, ængstelse i bevidstheden om vor ufuldkommenhed, håb i tillid til Hans store kærlighed. Begge aspekter må komme til udtryk i vor fejring af den kristne begravelse. Det indebærer nidkærhed i forbønnen for de afdøde, som

er fortsættelsen af vor kærlighed til dem, samtidig med at det ansporer alle, som endnu har livet foran sig – langt eller kort – til fortsat stræben efter fuldkommenhed. Iveren i forbønnen og stræben efter helliggørelse kan vi dog kun lægge for dagen i tillid til den barmhjertige Gud, som vi beder oplyse vort hjertes øjne, så vi forstår, til hvilket håb han kaldte os, hvor rig på herlighed hans arv til de hellige er, og hvor overvældende stor hans magt er hos os, som tror i kraft af hans mægtige styrke (jf. Ef 1,18-19).

København, den 23. august 2000

✠ CZESLAW KOZON

Ritualer
ved
voksnes død

Afsked fra hjem eller hospital

Kort form

Før afdøde føres fra hjemmet eller hospitalet, kan der holdes en kort gudstjeneste. Celebranten kan være en præst, diakon eller anden bemyndiget person. Gudstjenesten kan indledes med en salme.

Hilsen

Til en begyndelse kan kisten bestænkes med vievand. Celebranten indleder derefter gudstjenesten med korsets tegn og én af de følgende hilsener eller bibelord:

C: I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

A.

Hvis celebranten er præst eller diakon, siger han:

C: Barmhjertighedens Fader og trøstens Gud
være altid med jer.

A: Og med din ånd.

Hvis celebranten er lægmand, siger han/hun:

C: Barmhjertighedens Fader og trøstens Gud være med os.

A: Amen.

B.

C: Herren siger:
Salige er de, som sørger, for de skal trøstes. (Matt 5,4)

C.

C: Herren siger:
Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile. (Matt 11,28)

Salme 121

C: Lad os i tillid til Guds hjælp og beskyttelse bede:

R: **Stol på Herren, han er din hjælp og din beskyttelse.**

F: Jeg løfter mine øjne mod bjergene.
Hvorfra kommer min hjælp?
Min hjælp kommer fra Herren,
himlens og jordens skaber. **R:**

F: Han lader ikke din fod vakle.
Han, som bevarer dig, falder ikke i søvn.
Han, som bevarer Israel,
falder ikke i søvn. Han sover ikke. **R:**

F: Herren bevarer dig.
Herren er din skygge
ved din højre side.
Om dagen stikker solen dig ikke,
månen ikke om natten. **R:**

F: Herren bevare dig mod alt ondt.
Han bevare dit liv.
Herren bevare din udgang og din indgang
fra nu af og til evig tid. **R:**

Kyrie litani

- C:** Herre Jesus Kristus,
på korset har du udgydt dit blod
for at tage vore synder bort.
Herre, forbarm dig.
- A:** Herre, forbarm dig.
- C:** Du er opstået fra graven for at udfri os fra døden.
Kristus, forbarm dig.
- A:** Kristus, forbarm dig.
- C:** Du er gået ind til Faderens herlighed,
for at føre os ind til livet.
Herre, forbarm dig.
- A:** Herre, forbarm dig.

Fader vor

Celebranten indleder Fader vor med én af de følgende opfordringer:

A.

- C:** Brødre og søstre,
vort sande hjem er i himlen.
Lad os derfor bede til vor himmelske Fader,
som Jesus lærte os det:

B.

- C:** Hos Gud er der barmhjertighed og frelse i fylde,
lad os bede, som Jesus har lært os:

C.

- C:** Lad os bede om Guds riges komme, som Jesus lærte os:

- A:** Fader vor ...

Afsluttende bøn

Se også forslag til særlige bønner s. 131.

A.

C: Gud, vor Fader,
vi anbefaler vor bror/søster **N.** i din hånd.
Hans/hendes vej er til ende.
Befri ham/hende fra alt ondt,
så han/hun kan vende hjem til din evige fred.
Åbn Paradiset for ham/hende,
dér, hvor der ikke findes sorg, ingen klage og ingen smerte,
men fred og glæde
med din Søn og din Hellige Ånd i evighed.

B.

C: Barmhjertige Fader og trøstens Gud.
I din kærlighed er du os nær.
Du leder os på alle vore veje.
Se til denne familie,
der sørger over én, de holdt af.
Trøst dem i deres smerte,
og overvind sorgens mørke ved troens lys.
Din Søn har ved at dø overvundet døden,
og skabt livet på ny.
Hjælp os til urokkeligt at have tillid til ham.
Tag din tjener/inde **N.** hjem til dig,
og før os engang sammen ind i dit rige.
Ved Kristus, vor Herre.

C.

C: Himmelske Fader.
Lad os i din Søn finde
trøst i sorgen,
sikkerhed i tvivlen
og mod til at gennemleve denne tid.
Gør vor tro stærk
ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Velsignelse

C: Velsignet være de, som er døde i Herren.

De følgende ord kan ledsages af et tegn. Fx kan celebranten tegne korsets tegn på afdødes pande. Hvis det passer i situationen, kan også andre af de tilstedeværende gøre det.

C: Herre, giv ham/hende den evige hvile.

A: Og lad det evige lys lyse for ham/hende.

C: Han/hun hvile i fred.

A: Amen.

Hvis kisten er åben, kan låget nu lægges på kisten.

C: Måtte hans/hendes sjæl
og alle de hensovede
ved Guds barmhjertighed hvile i fred.

A: Amen.

Hvis celebranten er en præst eller diakon, siger han så:

C: Måtte Guds fred,
som overgår al forstand,
bevare jeres hjerte og sind
i sikker forvisning om Guds
og vor Herre Jesu Kristi kærlighed.

A: Amen.

C: Den almægtige Gud, Fader, Søn + og Helligånd
velsigne jer.

A: Amen.

Hvis celebranten er en lægperson, nedkalder vedkommende Guds velsignelse, betegner sig selv med korsets tegn og siger:

C: Måtte Guds kærlighed
og vor Herre Jesu Kristi fred
velsigne og trøste os
og blidt tørre hver tåre af vore øjne.
I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

Afsked fra hjem eller hospital

Lang form

Før afdøde føres fra hjemmet eller hospitalet, kan der holdes en kort gudstjeneste. Celebranten kan være en præst, diakon eller anden bemyndiget person. Gudstjenesten kan indledes med en salme.

Hilsen

Til en begyndelse kan kisten bestænkes med vievand. Celebranten indleder derefter gudstjenesten med korsets tegn og én af de følgende hilsener eller bibelord:

C: I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

A.

Hvis celebranten er præst eller diakon, siger han:

C: Barmhjertighedens Fader og trøstens Gud
være altid med jer.

A: Og med din ånd.

Hvis celebranten er lægmand, siger han/hun:

C: Barmhjertighedens Fader og trøstens Gud være med os.

A: Amen.

B.

C: Således siger Herren:

Salige er de, som sørger, for de skal trøstes. (Matt 5,4)

C.

C: Således siger Herren:

Kom til mig, alle I, som slider jer trætte
og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile. (Matt 11,28)

D.

C: Stol på Gud, han vil hjælpe dig,

håb på ham, og han vil jævne dine veje. (Sir 2,6)

Bøn

Med følgende eller lignende ord indbyder celebranten de tilstedeværende til at bede:

C: Brødre og søstre,
vi tror på,
at venskabets og hengivenhedens bånd,
som knytter os sammen,
ikke bliver brudt ved døden.
I tillid til, at Gud altid husker enhver af os,
beder vi om, at Gud vil tage **N.** hjem til sig.

Pause til stille bøn.

Herre, vor Gud,
Ved **N.**'s død husker vi,
at vi er mennesker,
og at vort liv her på jorden er kort.
Men for dem, som tror på din kærlighed,
er døden ikke det sidste,
og den ødelægger ikke de bånd,
som du skaber i vort liv.
Vi deler disciplenes tro
og Guds børns håb.
Bring Kristi opstandelses lys
ind i dette prøvelsens og smertens øjeblik,
hvor vi beder for **N.** og for dem,
som elsker ham/hende.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Læsning

2.Kor 5,1;6-8.

C: Læsning af apostlen Paulus' andet brev til menigheden i Korinth.

Brødre og søstre. Vi ved, at hvis det telt, som er vort hus her på jorden, brydes ned, så har vi en bygning fra Gud, et hus, der ikke er bygget med hænder, men er evigt, i himlene.

Så er vi da altid ved godt mod, og vi er det, selv om vi ved, at vi ikke kan være hjemme hos Herren, så længe vi er hjemme i legemet - for vi lever i tro, ikke i det, som kan ses. Men vi er ved godt mod og vil hellere bryde op fra legemet og have hjemme hos Herren.

Dette er Guds ord.

A: Gud ske tak og lov.

Vekselsang

Salme 27

R: Herren er mit lys og min frelse.

F: Herren er mit lys og min frelse,
hvem skal jeg da frygte?
Herren er værn for mit liv,
hvem skal jeg da være bange for? **R:**

F: Selv om en hær belejrer mig,
er mit hjerte uden frygt;
selv om der føres krig imod mig,
er jeg dog tryk. **R:**

(fortsættes)

F: Kun ét ønsker jeg fra Herren,
kun det længes jeg efter:
At bo i Herrens hus,
så længe jeg lever,
så jeg kan fryde mig over Herrens herlighed
og søge svar fra ham i hans tempel. **R:**

F: Jeg husker, at du siger:
”I skal søge mit ansigt!”
Herre, jeg søger dit ansigt,
skjul ikke dit ansigt for mig. **R:**

F: Jeg stoler på,
at jeg skal se Herrens godhed
i de levendes land.
Sæt dit håb til Herren,
vær stærk, fat mod,
sæt dit håb til Herren! **R:**

R: **Herren er mit lys og min frelse.**

Evangelium

Joh 14,1-7 I min Faders hus er der mange boliger.

C: Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes.

”Jeres hjerte må ikke forfærdes!

Tro på Gud, og tro på mig!

I min faders hus er der mange boliger;

hvis ikke, ville jeg så have sagt,

at jeg går bort for at gøre en plads rede for jer?

Og når jeg er gået bort og har gjort en plads rede for jer,

kommer jeg igen og tager jer til mig,

for at også I skal være, hvor jeg er.

Og hvor jeg går hen, derhen kender I vejen.”

Thomas sagde til ham:

”Herre, vi ved ikke, hvor du går hen,

hvordan kan vi så kende vejen?”

Jesus sagde til ham:

”Jeg er vejen og sandheden og livet;

ingen kommer til Faderen uden ved mig.

Kender I mig, vil I også kende min fader.

Og fra nu af kender I ham og har set ham.”

Dette er vor Herre Jesu Kristi evangelium.

A: Priset være du, Kristus.

Prædiken

Forbønner

C: Lad os vende os til Jesus Kristus
i tillid og tro på magten i hans kors og opstandelse.

F: Opstandne Herre, forbillede for vort liv.
Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

F: Du er et løfte om og et billede på,
hvad vi skal blive.
Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

F: Guds Søn,
du kom for at tilintetgøre synd og død.
Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

F: Guds Ord,
du befriede os fra frygten for døden.
Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

F: Korsfæstede Herre,
du blev fornedret i døden,
men oprejst i herlighed.
Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

F: Milde Hyrde,
du bringer hvile til vore sjæle.
Giv **N.** den evige hvile.
Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

F: Herre Jesus,
du velsigner dem, der sørger og lider.
Velsign **N.**'s familie og venner,
som er samlet her i dag.
Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

Fader vor

Celebranten indleder Fader vor med én af de følgende opfordringer:

A.

C: Brødre og søstre,
vort sande hjem er i himlen.
Lad os derfor bede til vor himmelske Fader,
som Jesus lærte os det:

B.

C: Hos Gud er der barmhjertighed og frelse i fylde,
lad os bede, som Jesus har lært os:

C.

C: Lad os bede om Guds riges komme, som Jesus lærte os:

A: Fader vor ...

Afsluttende bøn

Se også forslag til særlige bønner s. 131.

C: Himmelske Fader.
Lad os i din Søn finde
trøst i sorgen,
sikkerhed i tvivlen
og mod til at gennemleve denne tid.
Gør vor tro stærk
ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Velsignelse

C: Velsignet være de, som er døde i Herren.

De følgende ord kan ledsages af et tegn. Fx kan celebranten tegne korsets tegn på afdødes pande. Hvis det passer i situationen, kan også andre af de tilstedeværende gøre det.

C: Herre, giv ham/hende den evige hvile.

A: Og lad det evige lys lyse for ham/hende.

C: Han/hun hvile i fred.

A: Amen.

Her kan låget lægges på kisten.

C: Måtte hans/hendes sjæl
og alle de hensovede
ved Guds barmhjertighed hvile i fred.

A: Amen.

Hvis celebranten er en præst eller diakon, siger han så:

C: Måtte Guds fred,
som overgår al forstand,
bevare jeres hjerte og sind
i sikker forvisning om Guds
og vor Herre Jesu Kristi kærlighed.

A: Amen.

C: Den almægtige Gud, Fader, Søn + og Helligånd
velsigne jer.

A: Amen.

Hvis celebranten er en lægperson, nedkalder vedkommende Guds velsignelse, betegner sig selv med korsets tegn og siger:

C: Måtte Guds kærlighed
og vor Herre Jesu Kristi fred
velsigne og trøste os
og blidt tørre hver tåre af vore øjne.
I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

Modtagelse af den afdødes båre i kirken

Hilsen

Celebranten går til kirkedøren og hilser de tilstedeværende med én af følgende hilsener eller med lignende ord:

A.

C: Håbets Gud give jer fuldkommen fred,
og livets Herre være med jer.

A: Og med din ånd.

B.

C: Nåde og fred fra Gud vor Fader
og fra vor Herre Jesus Kristus være med jer.

A: Og med din ånd.

C.

C: Gud vor Fader oprejste Jesus fra de døde.
hans nåde og fred være med jer.

A: Og med din ånd.

D.

C: Måtte barmhjertighedens Gud og trøstens Fader
være med jer.

A: Og med din ånd.

Bestækning med vievand

Celebranten bestæmmer kisten med vievand, idet han siger:

C: I dåbens vand døde **N.** med Kristus
for at opstå med ham til et helt nyt liv.
Måtte han/hun nu sammen med Kristus
få del i den evige herlighed.

Indgangsprocession

Kisten bæres nu til det sted, hvor den skal stå indtil begravelsen. Påskelyset er anbragt synligt og tæt ved. Under denne procession kan synges en salme eller en vekselsang.

Når kisten er kommet på plads, kan man anbringe et symbol fra det kristne liv på kisten som fx Bibelen, et kors eller lignende. Det kan enten foregå i stilhed, eller mens der siges en af følgende tekster:

Bibelen

C: I livet blev **N.** næret af Jesu Kristi Evangelium.
Måtte Kristus nu modtage ham
med dette glade budskab:
”Kom, du min Faders velsignede!”

Korset

C: I dåben modtog **N.** korsets tegn.
Lad nu ham/hende få del i Kristi sejr
over synd og død.

Korset

C: Herre Jesus Kristus,
du elskede os indtil døden.
Lad dette kors
være et tegn på din kærlighed til **N.**
og til os, der er samlet her i dag.

Indbydelse til bøn

Celebranten indbyder de tilstedeværende til at bede med følgende eller lignende ord:

C: Brødre og søstre,
vi tror, at venskabet og kærlighedens bånd,
der knytter os sammen igennem vort liv,
ikke bliver revet over ved døden.
Lad os i tillid til,
at Gud altid husker det gode, vi har gjort,
og tilgiver os vore synder,
bede Gud tage **N.** hjem til sig.

Pause til stille bøn.

Indledende bøn

Celebranten siger derefter én af de følgende bønner:

A.

C: Herre, i vor sorg vender vi os til dig.
Du er kærlighedens Gud,
som åbner dit øre for alle.
Lyt til vore bønner for din tjener **N.**,
som du har kaldt bort fra denne verden:
Led ham/hende til lysets og fredens rige,
og regn ham/hende
blandt dine hellige i herligheden.
Det beder vi dig om ved Kristus vor Herre.

A: Amen.

B.

C: Herre Jesus, vor Forløser,
du var villig til at overgive dig til døden,
for at alle kunne blive frelst
og gå fra døden ind til livet.
Du åbnede livets porte for dem, der tror på dig.
Tilgiv **N.** hans/hendes synder
og skænk ham/hende
et glædens, lysets og fredens sted
i din herligheds rige.

A: Amen.

Ordets liturgi

Gudstjenesten fortsætter med ordets liturgi. Følgende læsninger kan erstattes med andre læsninger fra lektionåret for begravelser.

Læsning

1 Joh 3, 1-2 Vi skal se Gud, som Gud virkelig er.

C: Læsning af Første Johannesbrev.

Se, hvor stor kærlighed Faderen har vist os,
at vi kaldes Guds børn, og vi er det!

Derfor kender verden ikke os,
fordi den ikke kender ham.
Mine kære, vi er Guds børn nu,
og det er endnu ikke åbenbaret,
hvad vi skal blive.

Vi ved, at når han åbenbares,
skal vi blive ligesom han,
for vi skal se ham, som han er.

Dette er Guds ord.

A: Gud ske tak og lov.

Vekselsang

Salme 102

R: **Barmhjertig og nådig er Herren.**

F: Min sjæl, pris Herren,
alt i mig skal prise hans hellige navn.
Min sjæl, pris Herren,
glem ikke hans velgerninger! **R:**

F: Han tilgiver al din skyld,
helbreder alle dine sygdomme.
Han udfrier dit liv fra graven,
han kroner dig med godhed og barmhjertighed.
Han mætter dit liv med gode gaver,
du bliver ung igen som en ørn. **R:**

- F:** Herren er barmhjertig og nådig,
sen til vrede og rig på troskab.
Han anklager ikke for evigt
og vredes ikke for altid;
han gengælder os ikke vore synder
og lønner os ikke efter vor skyld. **R:**
- F:** Så høj som himlen er over jorden,
så stor er hans nåde mod dem, der frygter ham;
så langt som øst ligger fra vest,
så langt har han fjernet vore synder fra os. **R:**
- F:** Menneskets liv er som græsset,
det blomstrer som markens blomster;
når vinden blæser over det,
er det der ikke mere,
der, hvor det stod, ser man det ikke mere. **R:**
- F:** Men Herrens troskab varer fra evighed
til evighed mod dem, der frygter ham,
og hans retfærdighed mod børnenes børn. **R:**

Evangelium

Joh 14,1-7 I min Faders hus er der mange boliger.

C: Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes.

”Jeres hjerte må ikke forfærdes!

Tro på Gud, og tro på mig!

I min faders hus er der mange boliger;

hvis ikke, ville jeg så have sagt,

at jeg går bort for at gøre en plads rede for jer?

Og når jeg er gået bort

og har gjort en plads rede for jer,

kommer jeg igen og tager jer til mig,

for at også I skal være, hvor jeg er.

Og hvor jeg går hen, derhen kender I vejen.”

Thomas sagde til ham:

”Herre, vi ved ikke, hvor du går hen,

hvordan kan vi så kende vejen?”

Jesus sagde til ham:

”Jeg er vejen og sandheden og livet;

ingen kommer til Faderen uden ved mig.

Kender I mig, vil I også kende min fader.

Og fra nu af kender I ham og har set ham.”

Dette er vor Herre Jesu Kristi evangelium.

A: Priset være du, Kristus.

Prædiken

Forbønner

C: Lad os vende os til Jesus Kristus
i tillid og tro på magten i hans kors og opstandelse.

F: Opstandne Herre, forbillede for vort liv.
Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

- F:** Du er et løfte om og et billede på,
hvad vi skal blive.
Herre, forbarm dig.
- A:** Herre, forbarm dig.
- F:** Guds Søn,
du kom for at tilintetgøre synd og død.
Herre, forbarm dig.
- A:** Herre, forbarm dig.
- F:** Guds Ord,
du befriede os fra frygten for døden.
Herre, forbarm dig.
- A:** Herre, forbarm dig.
- F:** Korsfæstede Herre,
du blev fornædret i døden,
men oprejst i herlighed.
Herre, forbarm dig.
- A:** Herre, forbarm dig.
- F:** Milde Hyrde,
du bringer hvile til vore sjæle.
Giv **N.** den evige hvile.
Herre, forbarm dig.
- A:** Herre, forbarm dig.
- F:** Herre Jesus,
du velsigner dem, der sørger og lider.
Velsign **N.**'s familie og venner,
som er samlet her i dag.
Herre, forbarm dig.
- A:** Herre, forbarm dig.

Fader vor

Celebranten indleder Fader vor med én af følgende muligheder:

A.

C: Vort sande hjem er i himlen.
Lad os derfor bede til vor himmelske Fader,
sådan som Jesus har lært os:

B.

C: Lad os bede for Guds riges komme,
sådan som Jesus har lært os:

A: Fader vor ...

Afsluttende bøn

Celebranten beder én af følgende bønner:

A.

C: Gud, hos dig kan alle finde tilflugt.
Vi påkalder din grænseløse barmhjertighed.
Rens din tjener/inde **N.** fra al synd,
løs ham/hende fra dødens lænker,
og modtag ham/hende i dit evige rige.
Det beder vi dig om ved Kristus vor Herre.

A: Amen.

B.

C: Gud, du hører os, når vi tryglende påkalder dig.
Lad os ved din Søn finde
trøst i vor sorg,
sikkerhed i vor tvivl
og mod til at gennemleve denne time.
Gør vor tro stærk ved Kristus vor Herre.

A: Amen.

Velsignelse

C: Velsignet være de, som er døde i Herren.

De følgende ord kan ledsages af et tegn, fx at celebranten lægger hånden på kisten eller tegner korsets tegn på eller over den.

C: Herre, giv ham/hende den evige hvile.

A: Og lad det evige lys lyse for ham/hende.

C: Han/hun hvile i fred.

A: Amen.

C: Måtte hans/hendes sjæl
og alle de hensovede
ved Guds barmhjertighed hvile i fred.

A: Amen.

Hvis celebranten er en præst eller diakon, siger han:

C: Måtte Guds fred,
som overgår al forstand,
bevare jeres hjerte og sind
i sikker forvisning om Guds
og vor Herre Jesu Kristi kærlighed.

A: Amen.

C: Den almægtige Gud, Fader, Søn + og Helligånd velsigne jer.

A: Amen.

Hvis celebranten er en lægperson, nedkalder vedkommende Guds velsignelse, betegner sig selv med korsets tegn og siger:

C: Måtte Guds kærlighed
og vor Herre Jesu Kristi fred
velsigne og trøste os
og blidt tørre hver tåre af vore øjne.
I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

Begravelse

(med eller uden messe)

Indledning

Begravelsen kan indledes med modtagelse af kisten ved kirkedøren og procession ind med kisten, eller indledningen kan finde sted ved kisten, hvor den allerede står. Celebranten hilser de tilstedeværende med én af følgende hilsener eller med lignende ord:

C: I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

A.

C: Vor Herre Jesu Kristi nåde,
Gud, vor Faders kærlighed
og Helligåndens samfund
være med jer.

A: Og med din ånd.

B.

C: Barmhjertighedens Fader,
som trøster os i al vor trængsel,
være med jer.

A: Og med din ånd.

C.

C: Nåde og fred fra Gud vor Fader,
som oprejste Jesus fra de døde,
være med jer.

A: Og med din ånd.

D.

C: Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader,
barmhjertighedens Fader og trøstens Gud.
Han trøste jer i al jeres trængsel. (2 Kor 1,3.4a)

A: Amen.

E.

C: Således siger Herren:
Kom til mig, alle I, som slider jer trætte
og bærer tunge byrder,
og jeg vil give jer hvile. (Matt 11,28)

A: Amen.

Bestækning med vievand

Celebranten bestæmker kisten med vievand, idet han siger:

C: I dåbens vand døde **N.** med Kristus
for at opstå med ham til et helt nyt liv.
Måtte han/hun nu sammen med Kristus
få del i den evige herlighed.

Indgangsprocession

Hvis kisten ikke allerede er i kirken, bæres den nu til det sted, hvor den skal stå. Påskelyset er anbragt synligt og tæt ved. Under denne procession kan synges en salme eller en vekselsang.

Når kisten er kommet på plads, kan man anbringe et symbol fra det kristne liv på kisten som fx Bibelen, et kors eller lignende. Det kan enten foregå i stilhed, eller mens der siges en af følgende tekster:

Bibelen

I livet blev **N.** næret af Jesu Kristi Evangelium.
Måtte Kristus nu modtage ham/hende
med dette glade budskab:
”Kom, du min Faders velsignede!”

Korset

I dåben modtog **N.** korsets tegn.
Lad nu ham/hende få del i Kristi sejr
over synd og død.

Korset

Herre Jesus Kristus,
du elskede os indtil døden.
Lad dette kors være et tegn
på din kærlighed til **N.**
og til os, der er samlet her i dag.

Bodsritus

Hvis modtagelse ved kirkedøren, bestænkning med vievand og placering af symboler er gået forud, udelades bodsritus.

Hvis ikke, følger nu bodsritus. Man kan vælge de sædvanlige muligheder eller ét af følgende kyrielitanier.

A.

C: Herre Jesus Kristus!
Du har vist os vejen til Faderen.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Ved din død har du skænket verden livet.
Vi beder dig: Kristus, forbarm dig.

A: Kristus, forbarm dig.

C: Du har beredt en bolig for os i din Faders hus.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig. → s. 42 Dagens bøn

B.

C: Herre Jesus Kristus!
Ved at blive menneske
har du givet os del i Guds liv.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Ved din død
har du åbnet livets port for os.
Vi beder dig: Kristus, forbarm dig.

A: Kristus, forbarm dig.

C: Ved din opstandelse
har du skænket os håb om evigt liv.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Den almægtige Gud forbarme sig over os,
han forlade os vore synder
og føre os til det evige liv.

A: Amen. ➔ s. 42 Dagens bøn

Dagens bøn

Se også forslag til særlige bønner s. 131.

C: Lad os bede!

Efter et kort øjeblik med stille bøn siger celebranten én af følgende bønner:

A.

C: Herre over liv og død,
du har kaldt vor bror/søster **N.** hjem til dig.
Kom ham/hende i møde fuld af kærlighed,
og tag al skyld væk fra ham/hende.
Giv ham/hende den fred, verden ikke kan give.
Og skenk ham/hende opstandelsen og livet
i fællesskabet med alle dine hellige.
Det beder vi dig om ved Jesus Kristus,
din Søn, vor Herre, som lever...

A: Amen. → s. 44 Ordets liturgi

B.

C: Almægtige Gud og Fader,
det er vor sikre tro,
at din Søn, som døde på korset,
blev oprejst fra de døde
som førstegrøden af alle de hensovede.
Giv, at din tjener/inde **N.**,
som er gået til hvile i Kristus,
må få del i opstandelsens glæde.
Det beder vi dig om ved Jesus Kristus,
din Søn, vor Herre, som lever...

A: Amen. → s. 44 Ordets liturgi

C.

C: Almægtige Gud,
hjælpeløse står vi over for vore kæres død.
Det er tungt for os at forstå dine planer
og at sige ja til dem.
Døden er uundgåelig;
men du har sendt os din Søn
og givet ham hen for os alle.
Derfor kan hverken sorg eller trængsler
- ja, ikke engang døden -
skille os fra din kærlighed.
Styrk i os denne tro
og før vor bror/søster til det nye liv.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 44 Ordets liturgi

D.

C: Kærlighedens Gud,
lyt til vore bønner:
styrk vor tro på,
at din Søn er opstået fra de døde,
og derfor også vort håb om,
at din tjener/inde **N.** vil opstå igen.
Det beder vi dig om ved Jesus Kristus,
din Søn, vor Herre, som lever...

A: Amen. ➔ s. 44 Ordets liturgi

Ordets liturgi

Alt efter de pastorale hensyn kan man læse én eller to læsninger før evangeliet.

Prædiken

Forbønner

A: s. 44, B → s. 46.

A. (Svaret til forbønnerne er: ”Og giv os din frelse.”)

C: Brødre og søstre,
Jesus Kristus er opstået fra de døde
og sidder ved Faderens højre hånd,
hvor han går i forbøn for sin kirke.
I tillid til, at Gud hører dem,
der tror på Jesus som Herre,
føjer vi vore bønner til hans.

F: I dåben modtog **N.** Kristi lys.
Spred nu mørket for ham/hende
og led ham/hende over dødens vande.
Herre, vis os din barmhjertighed.

A: Og giv os din frelse.

F: Vor bror/søster **N.**
blev næret ved Herrens bord.
Byd ham/hende nu ind til dit himmelske måltid.
Herre, vis os din barmhjertighed.

A: Og giv os din frelse.

F: Familie og venner
er gået forud for os ad vejen til dit rige.
Giv dem et evigt hjem hos din Søn.
Herre, vis os din barmhjertighed.

A: Og giv os din frelse.

- F:** Mennesker dør hver dag
ved ulykke, vold, krig og sult.
Vis din barmhjertighed mod dem,
der lider som ofre for uretfærdighed
på grund af synd mod din kærlighed,
og lad dem samles i dit evige fredsrige.
Herre, vis os din barmhjertighed.
- A:** Og giv os din frelse.
- F:** N.'s familie og venner søger trøst i deres sorg.
Tag deres smerte bort,
og hjælp dem gennem sorgens mørke og tvivl.
Herre, vis os din barmhjertighed.
- A:** Og giv os din frelse.
- F:** Vi er samlede her i tro og tillid
for at bede for vor bror/søster **N**.
Styrk vort håb, så vi kan leve
i forventningen om din Søns genkomst.
Herre, vis os din barmhjertighed.
- A:** Og giv os din frelse.
- C:** Herre, vor Gud,
du som giver fred og helbreder sjæle,
hør din Søns bønner
og dit folks stemme -
dem, som blev frelst ved Lammets blod.
Tilgiv alle, der hviler i Kristus, deres synder,
og skænk dem en plads i dit rige.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.
- A:** Amen.   ➔ s. 47 Frembærelsen af gaver eller Fader vor

- B.** (Svaret til forbønnerne er: ”Herre, hør vor bøn.”)
- C:** Gud, vor almægtige Fader.
Du oprejste Kristus, din Søn, fra de døde;
i tillid beder vi ham frelse sit folk,
både levende og døde.
- F:** For **N.**,
som i dåben fik løfte om evigt liv,
at han/hun nu må blive optaget
i de helliges samfund.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For vor bror/søster,
som modtog Kristi legeme – Livets Brød,
at han/hun må blive oprejst på den yderste dag.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For vor afdødes familie og venner
og for alle, som har hjulpet dem,
at de må blive belønnet for deres godhed.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For dem, som er sovet ind
i håbet om at opstå igen,
at de må få lov til at se Gud, ansigt til ansigt.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For vor bror/søster **N.**'s familie og venner,
at de må blive trøstet af Herren i deres sorg -
ham, der græd ved sin ven Lazarus' død.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.

F: For alle os,
der er samlede her for at tilbede i tro,
at vi må mødes igen i Guds rige.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Gud, vor tilflugt og styrke,
du lytter i kærlighed til dit folks råk:
Hør de bønner,
vi bringer dig for vore afdøde brødre og søstre.
Rens dem for deres synder,
og skænk dem frelsens fylde.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Med messe:

Frembærelsen af gaver

Hvis begravelsen er med messe, fortsættes nu med frembærelsen af gaverne.

Uden messe:

Fader vor

Er begravelsen uden messe, afsluttes forbønnerne med Fader vor og den følgende bøn. Celebranten indleder Fader vor:

C: Lad os i det faste håb om Guds barmhjertighed
bede den bøn, som Herren selv har lært os:

A: Fader vor ...

C: Herre over liv og død,
hjælp dit folk,
som sætter sin lid til din barmhjertighed,
støt os her i livet med din almagt,
og før os frem til evighedens glæde.

Afskedsritus

Ved begravelse uden messe kommer afskedsritus umiddelbart efter forbønerne og en salme.

Ved begravelse med messe går celebranten efter den afsluttende bøn og en eventuel salme hen til kisten, og vendt mod menigheden indleder han afskeden med en af følgende tekster:

A: s. 48, B ➔ s. 49, C ➔ s. 50.

A.

C: Vi vil nu tage afsked
med den afdøde (eller **N.** eller vor afdøde **N.**)
og overgive ham/hende
til Guds barmhjertighed.
Vor forbøn skal ledsage ham/hende
til den evige glæde i Gud.

Lad os bede.

Almægtige, evige Gud,
du skabte mennesket i din godhed,
dømte det i din retfærdighed
og forløste det i din miskundhed
ved Jesus Kristus, vor Herre.
Tilgiv den afdøde (eller **N.**) alt,
hvad han/hun måtte have
syndet, fejlet og forsømt,
så at han/hun, der i dåben blev dit barn,
evigt kan leve for dit åsyn.
Vi takker dig for alt,
hvad du har givet os gennem ham/hende,
for al den kærlighed, som han/hun har givet os.
Styrk håbet hos dem, der med sorg i hjertet
står ved denne bære,
gør deres tro og kærlighed stærkere,
så at de tillidsfuldt kan fortsætte ad den vej,
der ligger foran dem.

Vi beder dig for alle vore afdøde
og for ethvert menneske,
som gik bort fra denne verden.
Før dem ind i dit rige,
hvor også vi håber engang i saligheden
at frydes ved synet af din herlighed;
for dér vil du tørre hver tåre af vore øjne,
så vi kan se dig, vor Gud, ansigt til ansigt,
og altid være hos dig og lovprise dig uden ophør.
Ved Jesus Kristus, vor Herre.

A: Amen. → s. 51 Bestænkning

B.

C: I tillid til Gud har vi sammen bedt for **N.**
og er nu kommet til den jordiske afsked.
Der er sorg i afskeden,
men vi trøster os ved håbet om,
at vi en dag igen skal se **N.**
og forenes med ham/hende
i kærlighedens fællesskab.
Selvom denne forsamling skilles i sorg,
vil Gud i sin barmhjertighed
atter samle os i sit riges glæde.
Lad os derfor trøste hinanden
i troen på Jesus Kristus.

Lad os bede.

I dine hænder, Barmhjertighedens Fader,
overgiver vi vor bror/søster **N.**
i det sikre og visse håb,
at han/hun, sammen med alle, som døde i Kristus,
vil opstå med ham på den yderste dag.

Barmhjertige Herre,
vend dig til os og lyt til vore bønner:
åbn paradisetts porte for din tjener/inde **N.**
og hjælp os, der bliver tilbage,

at trøste hinanden i troen på,
at vi alle skal mødes i Kristus
og være sammen med dig
og vor bror/søster **N.** i al evighed.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 51 Bestænkning

C.

C: Lad os bede.
Til dig, Herre, overgiver vi **N.**, din tjener/inde;
i verdens øjne er han/hun nu død;
måtte han/hun i dine øjne leve for evigt.
Tilgiv de synder, han/hun måtte have begået
i menneskelig svaghed,
og skænk ham/hende i din godhed evig fred.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 51 Bestænkning

Bestækning og incensering

Kisten kan bestækkes med vievand og incenseres.

Ved bestækning kan der siges:

C: Med vand og Helligånd blev du døbt.
Måtte Herren fuldende i dig,
hvad han begyndte i dåben.

Ved incensering kan der siges:

C: Dit legeme var Helligåndens tempel.
Måtte det, som blev sået i forgængelighed,
opstå i uforgængelighed.

Efter bestækning og incensering fortsætter celebranten:

C: Lad os nu i bøn følge **N.** til hans/hendes sidste hvilested.

Udgang

Ceremonien i kirken afsluttes med en salme.

Kisten kan bæres ud under salmen eller under et postludium.

På kirkegården

Indledning

Når følget er forsamlet ved graven, indleder celebranten jordfæstelsen med en invitation til bøn, med en bøn eller med nogle passende ord.

C: Vi er samlede her for at overgive vor bror/søster **N.** til den jord, hvoraf han/hun er kommet.
Som Jesus Kristus blev oprejst fra de døde, er også vi kaldede til at følge ham gennem døden ind i herligheden, hvor Gud vil være alt i alle.

Velsignelse af graven

C: Lad os bede.
Herre Jesus Kristus,
tre dage hvilede du selv i graven
for påskemorgen at opstå fra de døde.
Derfor velsigner + vi denne grav i dit navn,
for at den også for os skal blive et håbets tegn.
Vi lægger nu din tjener/inde **N.**'s legeme
i denne grav og beder dig,
at han/hun, som er gået troens vej til ende,
må skue dit ansigt i evighed.
Amen.

Graven kan bestænkes med vievand.

Kisten sænkes

Celebranten siger ét af følgende skriftord:

A.

C: ”Jeg er opstandelsen og livet;
den, som tror på mig,
skal leve, om han end dør.
Og enhver, som lever og tror på mig,
skal aldrig i evighed dø.” (Joh 11,25)

B.

C: ”Således siger Herren, som har skabt dig:
Frygt ikke, for jeg frelser dig;
jeg kalder dig ved navn, for du er min.” (Es 43,1)

C.

C: Hvad, der bliver sået i forkrænkelighed,
bliver oprejst i herlighed.
Tak være Gud, der ved vor korsfæstede og opstandne Herre,
Jesus Kristus, har skænket os sejr, selv over døden.
(Jf. 1 Kor 15)

Herefter siger celebranten:

C: Vi overgiver legemet til jorden.
Kristus, der opstod fra de døde,
vil også opvække vor bror/søster **N.** til nyt liv.

Herefter sænkes kisten ned i graven.

Hvis bestænkning med vievand og incensering ikke har fundet sted i kirken, kan det gøres nu.

Ved bestækningen kan der siges:

A.

C: Med vand og Helligånd blev du døbt.
Måtte Herren fuldende i dig,
hvad han begyndte i dåben.

B.

C: Dit legeme var Guds tempel.
Herren skænke dig evig glæde.

Jordpåkastelse

Celebranten kaster herefter 3 gange jord på kisten, idet han siger:

C: Af jord er du kommet.
Til jord skal du blive.
Af jord skal du igen opstå.

Han gør korstegn over kisten, idet han siger:

C: Jeg betegner dig med korsets hellige tegn,
i hvilket vor Herre og Frelser forløste dig.
Fred være med dig.

Herre, giv ham/hende den evige hvile.

A: Og lad det evige lys lyse for ham/hende.

C: Han/hun hvile i fred.

A: Amen.

Sang

Herefter kan der følge en opstandelses- eller trosbekendelsessalme, eller Magnificat → s. 135, Benedictus → s. 136, eller Nunc dimittis → s. 137. Man kan også sammen sige trosbekendelsen → s. 138.

Forbønner

Hvis celebranten skønner det, kan der her bedes de følgende forbønner, som afsluttes med Fader vor, ➔ s. 56.

(Svaret til forbønnerne er: ”Herre, hør vor bøn.”)

C: Lad os påkalde vor Herre Jesu Kristi barmhjertighed for alle de afdøde.

Kristus, verdens Frelser,
fri dem for skyld og synd.

Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Lad dem nå til fuldendelsen i fællesskabet med dig.

Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Vi beder også for dem, der sørger over **N**.
Trøst dem i deres smerte.

Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Gør dem faste i troen og styrk dem i håbet.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Vi beder for os selv og for alle levende, især for dem af os, der som de første skal følge **N**.
og stå for Guds ansigt.

Skænk os anger og omvendelse.

Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Styrk os og hold os fast i din tjeneste.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

Fader vor

C: Lad os nu samle vore anliggender i den bøn,
som Herren selv har lært os.

A: Fader vor...

Afsluttende bøn

A.: s. 56, **B.:** s. 56, **C.** ➔ s. 57, **D.** ➔ s. 57

A.

C: Kærlige Gud,
din Søn har fornedret sig i lidelsen
og derved oprejst den faldne verden;
Han har overvundet døden
og åbnet os indgangen til livet.
Skænk os sammen med vor bror/søster **N.**
og alle de afdøde
glæden ved at elske og prise dig uden ophør.
Det beder vi dig om
ved samme Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 58 Velsignelse af følget

B.

C: Himmelske Fader,
vi takker dig for,
at du ved din Søns opstandelse
har ladet dit lys
oplyse verdens og dødens mørke.
Giv os kraft til at følge dit lys i vort liv,
indtil vi alle når hjem til dig.

A: Amen. ➔ s. 58 Velsignelse af følget

C.

C: Herre, vor Gud,
du er nær hos alle, der påkalder dig.
Også vi råber til dig i vor nød og smerte.
Lad os ikke synke ned i modløshed og fortvivlelse,
men trøst os ved dit nærvær.
Giv os kraft ved din kærlighed,
som er stærkere end døden.
Før os sammen med vore afdøde
frem til det nye og evige liv.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 58 Velsignelse af følget

D.

C: Himmelske Fader,
i troen bekender vi,
at din Søn er død og opstanden for os.
Vi beder dig,
lad os opstå i saligheden
sammen med vore afdøde søstre og brødre.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 58 Velsignelse af følget

Velsignelse af følget

A.

C: Håbets Gud
fylde jer med al glæde og fred i troen,
så I må blive rige i håbet ved Helligåndens kraft.
(Rom 15,13)

B.

C: Måtte vor Herre Jesu Kristi Gud,
Herlighedens Fader,
oplyse jeres hjertes øjne,
så I forstår, hvilket håb
han kaldte jer til,
og hvor overvældende stor hans magt er
i dem, som tror. (Ef 1,17-19)

Hvis celebranten er præst eller diakon, siger han:

C: Livets Gud velsigne jer,
Fader, Søn + og Helligånd.

A: Amen.

Hvis celebranten er en lægperson, nedkalder vedkommende Guds velsignelse, betegner sig selv med korsets tegn og siger:

C: Livets Gud velsigne os,
Fader, Søn og Helligånd.

A: Amen.

Hvis der ikke er bedt forbønner ved graven kan celebranten fortsætte:

C: Lad os i kærlighed mindes vore afdøde bror/søster
og bede for ham/hende
og for alle, der hviler på denne kirkegård.
Lad os også bede om, at den af os,
som først skal dø, må drage herfra i Guds nåde.

A: Fader vor ...

Hil dig, Maria...

Herefter kan synges en salme.

Til sidst kan celebranten indbyde følget til enkeltvis at bestænke kisten med vievand. Evt. med følgende ord:

C: I dåben er vi døde med Kristus
for at opstå med ham til et helt nyt liv.
Som et tegn på vort håb om opstandelsen,
er hver enkelt nu velkommen
til at bestænke kisten med dåbsvandet.

Bisættelse

(med eller uden messe)

Indledning

Bisættelsen kan indledes med modtagelse af kisten ved kirkedøren og procession ind med kisten, eller indledningen kan finde sted ved kisten, hvor den allerede står. Celebranten hilser de tilstedeværende med én af følgende hilsener eller med lignende ord:

C: I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

A.

C: Vor Herre Jesu Kristi nåde,
Gud, vor Faders kærlighed
og Helligåndens samfund
være med jer.

A: Og med din ånd.

B.

C: Barmhjertighedens Fader,
som trøster os i al vor trængsel,
være med jer.

A: Og med din ånd.

C.

C: Nåde og fred fra Gud vor Fader,
som oprejste Jesus fra de døde,
være med jer.

A: Og med din ånd.

D.

C: Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader,
barmhjertighedens Fader og trøstens Gud.
Han trøste jer i al jeres trængsel. (2 Kor 1,3.4a)

A: Amen.

E.

C: Således siger Herren:
Kom til mig, alle I, som slider jer trætte
og bærer tunge byrder,
og jeg vil give jer hvile. (Matt 11,28)

A: Amen.

Bestækning med vievand

Celebranten bestæmker kisten med vievand, idet han siger:

C: I dåbens vand døde **N.** med Kristus
for at opstå med ham til et helt nyt liv.
Måtte han/hun nu sammen med Kristus
få del i den evige herlighed.

Indgangsprocession

Hvis kisten ikke allerede er i kirken, bæres den nu til det sted, hvor den skal stå. Påskelyset er anbragt synligt og tæt ved. Under denne procession kan synges en salme eller en vekselsang.

Når kisten er kommet på plads, kan man anbringe et symbol fra det kristne liv på kisten som fx Bibelen, et kors eller lignende. Det kan enten foregå i stilhed, eller mens der siges en af følgende tekster:

Bibelen

I livet blev **N.** næret af Jesu Kristi Evangelium.
Måtte Kristus nu modtage ham/hende
med dette glade budskab:
”Kom, du min Faders velsignede!”

Korset

I dåben modtog **N.** korsets tegn.
Lad nu ham/hende få del i Kristi sejr
over synd og død.

Korset

Herre Jesus Kristus,
du elskede os indtil døden.
Lad dette kors være et tegn
på din kærlighed til **N.**
og til os, der er samlet her i dag.

Bodsritus

Hvis modtagelse ved kirkedøren, bestænkning med vievand og placering af symboler er gået forud, udelades bodsritus.

Hvis ikke, følger nu bodsritus. Man kan vælge de sædvanlige muligheder eller ét af følgende kyrielitanier.

A.

C: Herre Jesus Kristus!
Du har vist os vejen til Faderen.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Ved din død har du skænket verden livet.
Vi beder dig: Kristus, forbarm dig.

A: Kristus, forbarm dig.

C: Du har beredt en bolig for os i din Faders hus.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig. → s. 66 *Dagens bøn*

B.

C: Herre Jesus Kristus!
Ved at blive menneske
har du givet os del i Guds liv.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Ved din død
har du åbnet livets port for os.
Vi beder dig: Kristus, forbarm dig.

A: Kristus, forbarm dig.

C: Ved din opstandelse
har du skænket os håb om evigt liv.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Den almægtige Gud forbarme sig over os,
han forlade os vore synder
og føre os til det evige liv.

A: Amen.

➔ s. 66 Dagens bøn

Dagens bøn

Se også forslag til særlige bønner s. 131.

C: Lad os bede!

Efter et kort øjeblik med stille bøn siger celebranten én af følgende bønner:

A.

C: Herre over liv og død,
du har kaldt vor bror/søster **N.** hjem til dig.
Kom ham/hende i møde fuld af kærlighed,
og tag al skyld væk fra ham/hende.
Giv ham/hende den fred, verden ikke kan give.
Og skænk ham/hende opstandelsen og livet
i fællesskabet med alle dine hellige.
Det beder vi dig om ved Jesus Kristus,
din Søn, vor Herre, som lever...

A: Amen. ➔ s. 68 Ordets liturgi

B.

C: Almægtige Gud og Fader,
det er vor sikre tro,
at din Søn, som døde på korset,
blev oprejst fra de døde
som førstegrøden af alle de hensovede.
Giv, at din tjener/inde **N.**,
som er gået til hvile i Kristus,
må få del i opstandelsens glæde.
Det beder vi dig om ved Jesus Kristus,
din Søn, vor Herre, som lever...

A: Amen. ➔ s. 68 Ordets liturgi

C.

C: Almægtige Gud,
hjælpeløse står vi over for vore kæres død.
Det er tungt for os at forstå dine planer
og at sige ja til dem.
Døden er uundgåelig;
men du har sendt os din Søn
og givet ham hen for os alle.
Derfor kan hverken sorg eller trængsler
- ja, ikke engang døden -
skille os fra din kærlighed.
Styrk i os denne tro
og før vor bror/søster til det nye liv.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 68 Ordets liturgi

D.

C: Kærlighedens Gud,
lyt til vore bønner:
styrk vor tro på,
at din Søn er opstået fra de døde,
og derfor også vort håb om,
at din tjener/inde **N.** vil opstå igen.
Det beder vi dig om ved Jesus Kristus,
din Søn, vor Herre, som lever...

A: Amen. ➔ s. 68 Ordets liturgi

Ordets liturgi

Alt efter de pastorale hensyn kan man læse én eller to læsninger før evangeliet.

Prædiken

Forbønner

A.: s. 68, B. ➔ s. 70.

A. (Svaret til forbønnerne er: ”Og giv os din frelse.”)

C: Brødre og søstre,
Jesus Kristus er opstået fra de døde
og sidder ved Faderens højre hånd,
hvor han går i forbøn for sin kirke.
I tillid til, at Gud hører dem,
der tror på Jesus som Herre,
føjer vi vore bønner til hans.

F: I dåben modtog **N.** Kristi lys.
Spred nu mørket for ham/hende
og led ham/hende over dødens vande.
Herre, vis os din barmhjertighed.

A: Og giv os din frelse.

F: Vor bror/søster **N.**
blev næret ved Herrens bord.
Byd ham/hende nu ind til dit himmelske måltid.
Herre, vis os din barmhjertighed.

A: Og giv os din frelse.

F: Familie og venner
er gået forud for os ad vejen til dit rige.
Giv dem et evigt hjem hos din Søn.
Herre, vis os din barmhjertighed.

A: Og giv os din frelse.

- F:** Mennesker dør hver dag
ved ulykke, vold, krig og sult.
Vis din barmhjertighed mod dem,
der lider som ofre for uretfærdighed
på grund af synd mod din kærlighed,
og lad dem samles i dit evige fredsrige.
Herre, vis os din barmhjertighed.
- A:** Og giv os din frelse.
- F:** **N.**'s familie og venner søger trøst i deres sorg.
Tag deres smerte bort,
og hjælp dem gennem sorgens mørke og tvivl.
Herre, vis os din barmhjertighed.
- A:** Og giv os din frelse.
- F:** Vi er samlede her i tro og tillid
for at bede for vor bror/søster **N.**
Styrk vort håb, så vi kan leve
i forventningen om din Søns genkomst.
Herre, vis os din barmhjertighed.
- A:** Og giv os din frelse.
- C:** Herre, vor Gud,
du som giver fred og helbreder sjæle,
hør din Søns bønner
og dit folks stemme -
dem, som blev frelst ved Lammets blod.
Tilgiv alle, der hviler i Kristus, deres synder,
og skænk dem en plads i dit rige.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.
- A:** Amen.   ➔ s. 71 **Frembærelsen af gaver eller Fader vor**

- B.** (Svaret til forbønnerne er: ”Herre, hør vor bøn.”)
- C:** Gud, vor almægtige Fader.
Du oprejste Kristus, din Søn, fra de døde;
i tillid beder vi ham frelse sit folk,
både levende og døde.
- F:** For **N.**,
som i dåben fik løfte om evigt liv,
at han/hun nu må blive optaget
i de helliges samfund.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For vor bror/søster,
som modtog Kristi legeme – Livets Brød,
at han/hun må blive oprejst på den yderste dag.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For vor afdødes familie og venner
og for alle, som har hjulpet dem,
at de må blive belønnet for deres godhed.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For dem, som er sovet ind
i håbet om at opstå igen,
at de må få lov til at se Gud, ansigt til ansigt.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For vor bror/søster **N.**'s familie og venner,
at de må blive trøstet af Herren i deres sorg -
ham, der græd ved sin ven Lazarus' død.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.

F: For alle os,
der er samlede her for at tilbede i tro,
at vi må mødes igen i Guds rige.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Gud, vor tilflugt og styrke,
du lytter i kærlighed til dit folks råk:
Hør de bønner,
vi bringer dig for vore afdøde brødre og søstre.
Rens dem for deres synder,
og skænk dem frelsens fylde.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Med messe:

Frembærelsen af gaver

Hvis bisættelsen er med messe, fortsættes nu med frembærelsen af gaverne.

Uden messe:

Fader vor

Er bisættelsen uden messe, afsluttes forbønnerne med Fader vor og den følgende bøn. Celebranten indleder Fader vor:

C: Lad os i det faste håb om Guds barmhjertighed
bede den bøn, som Herren selv har lært os:

A: Fader vor ...

C: Herre over liv og død,
hjælp dit folk,
som sætter sin lid til din barmhjertighed,
støt os her i livet med din almagt,
og før os frem til evighedens glæde.

Afskedsritus

Ved bisættelse uden messe kommer afskedsritus umiddelbart efter forbø-
nerne og en salme.

Ved bisættelse med messe går celebranten efter den afsluttende bøn og en
eventuel salme hen til kisten, og vendt mod menigheden indleder han afske-
den med en af følgende tekster:

A.: s. 72, B. → s. 73, C. → s. 74.

A.

C: Vi vil nu tage afsked
med den afdøde (eller **N.** eller vor afdøde **N.**)
og overgive ham/hende
til Guds barmhjertighed.
Vor forbøn skal ledsage ham/hende
til den evige glæde i Gud.

Lad os bede.

Almægtige, evige Gud,
du skabte mennesket i din godhed,
dømte det i din retfærdighed
og forløste det i din miskundhed
ved Jesus Kristus, vor Herre.
Tilgiv den afdøde (eller **N.**) alt,
hvad han/hun måtte have
syndet, fejlet og forsømt,
så at han/hun, der i dåben blev dit barn,
evigt kan leve for dit åsyn.
Vi takker dig for alt,
hvad du har givet os gennem ham/hende,
for al den kærlighed, som han/hun har givet os.
Styrk håbet hos dem, der med sorg i hjertet
står ved denne bære,
gør deres tro og kærlighed stærkere,
så at de tillidsfuldt kan fortsætte ad den vej,
der ligger foran dem.

Vi beder dig for alle vore afdøde
og for ethvert menneske,
som gik bort fra denne verden.
Før dem ind i dit rige,
hvor også vi håber engang i saligheden
at frydes ved synet af din herlighed;
for dér vil du tørre hver tåre af vore øjne,
så vi kan se dig, vor Gud, ansigt til ansigt,
og altid være hos dig og lovprise dig uden ophør.
Ved Jesus Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 75 Bestænkning

B.

C: I tillid til Gud har vi sammen bedt for **N.**
og er nu kommet til den jordiske afsked.
Der er sorg i afskeden,
men vi trøster os ved håbet om,
at vi en dag igen skal se **N.**
og forenes med ham/hende
i kærlighedens fællesskab.
Selvom denne forsamling skilles i sorg,
vil Gud i sin barmhjertighed
atter samle os i sit riges glæde.
Lad os derfor trøste hinanden
i troen på Jesus Kristus.

Lad os bede.

I dine hænder, Barmhjertighedens Fader,
overgiver vi vor bror/søster **N.**
i det sikre og visse håb,
at han/hun, sammen med alle, som døde i Kristus,
vil opstå med ham på den yderste dag.

Barmhjertige Herre,
vend dig til os og lyt til vore bønner:

åbn paradisetts porte for din tjener/inde **N.**
og hjælp os, der bliver tilbage,
at trøste hinanden i troen på,
at vi alle skal mødes i Kristus
og være sammen med dig
og vor bror/søster **N.** i al evighed.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 75 Bestænkning

C.

C: Lad os bede.
Til dig, Herre, overgiver vi **N.**, din tjener/inde;
i verdens øjne er han/hun nu død;
måtte han/hun i dine øjne leve for evigt.
Tilgiv de synder, han/hun måtte have begået
i menneskelig svaghed,
og skænk ham/hende i din godhed evig fred.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 75 Bestænkning

Bestænkning og incensering

Kisten kan bestænkes med vievand og incenseres.

Ved bestænkning kan der siges:

C: Med vand og Helligånd blev du døbt.
Måtte Herren fuldende i dig,
hvad han begyndte i dåben.

Ved incensering kan der siges:

C: Dit legeme var Helligåndens tempel.
Måtte det, som blev sået i forgængelighed,
opstå i uforgængelighed.

Jordpåkastelse

C: Kristus siger:
Jeg er opstandelsen og livet;
den, der tror på mig, skal leve,
om han end dør.

Celebranten kaster herefter 3 gange jord på kisten, idet han siger:

C: Af jord er du kommet.
Til jord skal du blive.
Af jord skal du igen opstå.

Han gør korstegn over kisten, idet han siger:

C: Jeg betegner dig med korsets hellige tegn,
i hvilket vor Herre og Frelser forløste dig.
Fred være med dig.

Herre, giv ham/hende den evige hvile.

A: Og lad det evige lys lyse for ham/hende.

C: Han/hun hvile i fred.

A: Amen.

Sang

Herefter kan der følge en opstandelses- eller trosbekendelsessalme, eller Magnificat ➔ s. 135, Benedictus ➔ s. 136, eller Nunc dimittis ➔ s. 137. Man kan også sammen sige trosbekendelsen ➔ s. 138.

Afsluttende bøn

A.: s. 76, B.: s. 76, C. ➔ s. 77, D. ➔ s. 77

A.

C: Kærlige Gud,
din Søn har fornødret sig i lidelsen
og derved oprejst den faldne verden;
Han har overvundet døden
og åbnet os indgangen til livet.
Skænk os sammen med vor bror/søster **N.**
og alle de afdøde
glæden ved at elske og prise dig uden ophør.
Det beder vi dig om
ved samme Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 78 Velsignelse af følget

B.

C: Himmelske Fader,
vi takker dig for,
at du ved din Søns opstandelse
har ladet dit lys
oplyse verdens og dødens mørke.
Giv os kraft til at følge dit lys i vort liv,
indtil vi alle når hjem til dig.

A: Amen. ➔ s. 78 Velsignelse af følget

C.

C: Herre, vor Gud,
du er nær hos alle, der påkalder dig.
Også vi råber til dig i vor nød og smerte.
Lad os ikke synke ned i modløshed og fortvivlelse,
men trøst os ved dit nærvær.
Giv os kraft ved din kærlighed,
som er stærkere end døden.
Før os, sammen med vore afdøde,
frem til det nye og evige liv.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 78 Velsignelse af følget

D.

C: Himmelske Fader,
i troen bekender vi,
at din Søn er død og opstanden for os.
Vi beder dig,
lad os opstå i saligheden
sammen med vore afdøde søstre og brødre.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 78 Velsignelse af følget

Velsignelse af følget

A.

C: Håbets Gud
fylde jer med al glæde og fred i troen,
så I må blive rige i håbet ved Helligåndens kraft.
(Rom 15,13)

B.

C: Måtte vor Herre Jesu Kristi Gud,
Herlighedens Fader,
oplyse jeres hjertes øjne,
så I forstår, hvilket håb
han kaldte jer til,
og hvor overvældende stor hans magt er
i dem, som tror. (Ef 1,17-19)

Hvis celebranten er præst eller diakon, siger han:

C: Livets Gud velsigne jer,
Fader, Søn + og Helligånd.

A: Amen.

Hvis celebranten er en lægperson, nedkalder vedkommende Guds velsignelse, betegner sig selv med korsets tegn og siger:

C: Livets Gud velsigne os,
Fader, Søn og Helligånd.

A: Amen.

Udgang

C: Lad os nu i bøn følge **N.** til hans/hendes sidste hvilested.

Ceremonien i kirken afsluttes med en salme.

Kisten kan bæres ud under salmen eller under et postludium.

Ved rustvognen kan celebranten sige:

C: Lad os i kærlighed mindes vor afdøde bror/søster
og bede for ham/hende
og for alle de afdøde.
Lad os også bede om, at den af os,
som først skal dø, må drage herfra i Guds nåde.

A: Fader vor ...

Hil dig, Maria ...

Mens kisten kører væk, kan man synge en salme.

Urnededsættelse

Indledning

Når følget er forsamlet ved graven, indleder celebranten urnenedsættelsen med en opfordring til bøn, med en bøn eller med nogle andre passende ord.

C: Vi er samlede her
for at overgive vor bror/søster **N.**
til den jord, hvoraf han/hun er kommet.
Som Jesus Kristus blev oprejst fra de døde,
er også vi kaldede til at følge ham
gennem døden ind i herligheden,
hvor Gud vil være alt i alle.

Velsignelse af graven

C: Lad os bede.
Herre Jesus Kristus,
tre dage hvilede du selv i graven
for påskemorgen at opstå fra de døde.
Derfor velsigner vi + denne grav i dit navn,
for at den også for os skal blive et håbets tegn.
Giv, at din tjener/inde **N.**,
som nu skal hvile her
at han/hun, som er gået troens vej til ende,
må skue dit ansigt i evighed.
Amen.

Graven kan bestænkes med vievand.

Urnen sættes i jorden

Celebranten siger ét af følgende skriftord:

A.

C: ”Jeg er opstandelsen og livet; den, som tror på mig, skal leve, om han end dør. Og enhver, som lever og tror på mig, skal aldrig i evighed dø.” (Joh 11,25)

B.

C: ”Således siger Herren, som har skabt dig: Frygt ikke, for jeg frelser dig; jeg kalder dig ved navn, for du er min.” (Es 43,1)

C.

C: Hvad der bliver sået i forkrænkelighed, bliver oprejst i herlighed. Tak være Gud, der ved vor korsfæstede og opstandne Herre, Jesus Kristus, har skænket os sejr, selv over døden. (Jf. 1 Kor 15)

Herefter siger celebranten:

C: Vi overgiver vor bror/søster **N.** til jorden. Kristus, der opstod fra de døde, vil også opvække ham/hende til nyt liv.

Herefter sættes urnen i jorden.

Celebranten gør korstegn over urnen, idet han siger:

C: Jeg betegner dig med korsets hellige tegn, i hvilket vor Herre og Frelser forløste dig. Fred være med dig.

Herre, giv ham/hende den evige hvile.

A: Og lad det evige lys lyse for ham/hende.

C: Han/hun hvile i fred.

A: Amen.

Sang

Herefter kan der følge en opstandelses- eller trosbekendelsessalme, eller Magnificat, Benedictus, eller Nunc dimittis (gengivet på side 135ff). Man kan også sammen sige trosbekendelsen.

Forbønner

Hvis celebranten skønner det, kan der her bedes de følgende forbønner, som afsluttes med Fader vor, ➔ s. 83.

(Svaret til forbønnerne er: ”Herre, hør vor bøn.”)

C: Lad os påkalde vor Herre Jesu Kristi barmhjertighed for alle de afdøde.

Kristus, verdens Frelser,
fri dem for skyld og synd.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Lad dem nå til fuldendelsen i fællesskabet med dig.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Vi beder også for dem, der sørger over **N**.
Trøst dem i deres smerte.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Gør dem faste i troen og styrk dem i håbet.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Vi beder for os selv og for alle levende, især for dem af os, der som de første skal følge **N**.
og stå for Guds ansigt.
Skænk os anger og omvendelse.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Styrk os og hold os fast i din tjeneste.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

Fader vor

C: Lad os nu samle vore anliggender i den bøn,
som Herren selv har lært os.

A: Fader vor ...

Afsluttende bøn

A.: s. 83, **B.:** s. 83, **C. →** s. 84, **D. →** s. 84

A.

C: Kærlige Gud,
din Søn har fornedret sig i lidelsen
og derved oprejst den faldne verden;
Han har overvundet døden
og åbnet os indgangen til livet.
Skænk os sammen med vor bror/søster **N.**
og alle de afdøde
glæden ved at elske og prise dig uden ophør.
Det beder vi dig om
ved samme Kristus, vor Herre.

A: Amen.

→ s. 85 Velsignelse af følget

B.

C: Himmelske Fader,
vi takker dig for,
at du ved din Søns opstandelse
har ladet dit lys
oplyse verdens og dødens mørke.
Giv os kraft til at følge dit lys i vort liv,
indtil vi alle når hjem til dig.

A: Amen.

→ s. 85 Velsignelse af følget

C.

C: Herre, vor Gud,
du er nær hos alle, der påkalder dig.
Også vi råber til dig i vor nød og smerte.
Lad os ikke synke ned i modløshed og fortvivlelse,
men trøst os ved dit nærvær.
Giv os kraft ved din kærlighed,
som er stærkere end døden.
Før os, sammen med vore afdøde,
frem til det nye og evige liv.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 85 Velsignelse af følget

D.

C: Himmelske Fader,
i troen bekender vi,
at din Søn er død og opstanden for os.
Vi beder dig,
lad os opstå i saligheden
sammen med vore afdøde søstre og brødre.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 85 Velsignelse af følget

Velsignelse af følget

A.

C: Håbets Gud
fylde jer med al glæde og fred i troen,
så I må blive rige i håbet ved Helligåndens kraft.
(Rom 15,13)

B.

C: Måtte vor Herre Jesu Kristi Gud,
Herlighedens Fader,
oplyse jeres hjertes øjne,
så I forstår, hvilket håb
han kaldte jer til,
og hvor overvældende stor hans magt er
i dem, som tror. (Ef 1,17-19)

Hvis celebranten er præst eller diakon, siger han:

C: Livets Gud velsigne jer,
Fader, Søn + og Helligånd.

A: Amen.

Hvis celebranten er en lægperson, nedkalder vedkommende Guds velsignelse, betegner sig selv med korsets tegn og siger:

C: Livets Gud velsigne os,
Fader, Søn og Helligånd.

A: Amen.

Fader vor

Hvis der ikke er bedt forbønner ved graven kan celebranten fortsætte:

C: Lad os i kærlighed mindes vore afdøde bror/søster
og bede for ham/hende
og for alle, der hviler på denne kirkegård.
Lad os også bede om, at den af os,
som først skal dø, må drage herfra i Guds nåde.

A: Fader vor ...

Hil dig, Maria...

Herefter kan synges en salme.

Til sidst kan celebranten indbyde følget til enkeltvis at bestænke urnen med vievand. Evt. med følgende ord:

C: I dåben er vi døde med Kristus
for at opstå med ham til et helt nyt liv.
Som et tegn på vort håb om opstandelsen,
er hver enkelt nu velkommen
til at bestænke urnen med dåbsvandet.

Ritualer
ved
børns død

Modtagelse af et afdødt barns kiste i kirken

Hilsen

Celebranten går til kirkedøren og hilser de tilstedeværende med én af følgende hilsener eller med lignende ord:

A.

C: Måtte Jesus Kristus, som tog imod børn, lagde hænderne på dem og velsignede dem, trøste jer med sin fred og altid være med jer.

A: Og med din ånd.

B.

C: Nåde og fred fra Gud vor Fader, som oprejste Jesus fra de døde, være med jer.

A: Og med din ånd.

C.

C: Måtte barmhjertighedens Gud og trøstens Fader være med jer.

A: Og med din ånd.

Bestækning med vievand

Hvis barnet var døbt, bestæmker celebranten kisten med vievand, idet han siger:

C: I dåbens vand døde **N.** med Kristus for at opstå med ham til et helt nyt liv. Måtte han/hun nu sammen med Kristus få del i den evige herlighed.

Hvis barnet ikke var døbt, bruges der ikke vievand, men celebranten kan i stedet sige:

C: Brødre og søstre.
Herren er en trofast Gud,
som skabte os alle i sit billede.
Alt er skabt af ham,
og hele hans skabning venter frelsens dag.
Vi betror nu **N.** til Guds grænseløse kærlighed
i tillid til, at vort elskede barn
må finde et hjem i hans rige.

Indgangsprocession

Kisten bæres nu til det sted, hvor den skal stå indtil begravelsen. Påskelyset er anbragt synligt og tæt ved. Under denne procession kan synges en salme eller en vekselsang. Når kisten er kommet på plads, kan man anbringe et symbol fra det kristne liv på kisten som fx Bibelen, et kors eller lignende. Det kan enten foregå i stilhed, eller mens der siges en af følgende tekster:

Bibelen

C: I livet blev **N.** næret af Jesu Kristi Evangelium.
Måtte Kristus nu modtage ham/ham
med dette glade budskab:
”Kom, du min Faders velsignede!”

Korset – for et døbt barn

C: I dåben modtog **N.** korsets tegn.
Lad nu ham/hende få del i Kristi sejr over synd og død.

Korset – for et udøbt barn

C: Herre Jesus Kristus,
du elskede os indtil døden.
Lad dette kors
være et tegn på din kærlighed til **N.**
og til os, der er samlet her i dag.

Indbydelse til bøn

Celebranten indbyder de tilstedeværende til at bede med følgende eller lignende ord:

C: Lad os bede for dette barn/**N**.
og betro ham/hende til Guds kærlige omsorg.

Pause til stille bøn.

Indledende bøn

Celebranten siger derefter én af de følgende bønner:

A.

C: Til dig, Herre, betror vi dette barn,
som er så dyrebart i dine øjne.
Tag ham/hende i dine arme
og tag ham/hende ind i Paradiset,
hvor der ikke er sorg eller gråd eller pine mere,
men kun fred og glæde i fylde
sammen med din Søn og din Hellige Ånd.

B.

C: Herre.
I sorgen påkalder vi din barmhjertighed.
Åbn dit øre for vore bønner,
og foren os en dag igen med **N**.
For det er vor faste tro,
at han/hun allerede har del
i det evige liv i dit rige.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

C.

C: Trøstens Gud.
Du, som ransager hjerte og sind,
du ved,
at vi har brug for din styrke og hjælp i dag.
Trøst **N**.’s forældre med visheden om,
at deres barn, som de sørger over,
nu er betroet i din kærlige varetægt.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Ordets liturgi

Gudstjenesten fortsætter med ordets liturgi.

Følgende læsninger kan erstattes med andre læsninger fra lektionaret for begravelser.

Læsning

1 Joh 3, 1-2 Vi skal se Gud, som Gud virkelig er.

C: Læsning af Første Johannesbrev

Se, hvor stor kærlighed Faderen har vist os,
at vi kaldes Guds børn, og vi er det!

Derfor kender verden ikke os,
fordi den ikke kender ham.

Mine kære, vi er Guds børn nu,
og det er endnu ikke åbenbaret,
hvad vi skal blive.

Vi ved, at når han åbenbares,
skal vi blive ligesom han,
for vi skal se ham, som han er.

Dette er Guds ord.

A: Gud ske tak og lov.

Vekselsang

Salme 23

R: Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.

F: Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød,
han lader mig ligge i grønne enge,
han leder mig til det stille vand. **R:**

F: Han giver mig kraft på ny,
han leder mig ad rette stier
for sit navns skyld.

(fortsættes)

Selv om jeg går i mørkets dal,
 frygter jeg intet ondt,
 for du er hos mig,
 din stok og din stav er min trøst. **R:**

F: Du dækker bord for mig
 for øjnene af mine fjender.
 Du salver mit hoved med olie,
 mit bæger er fyldt til overflod. **R:**

F: Godhed og troskab følger mig,
 så længe jeg lever,
 og jeg skal bo i Herrens hus
 alle mine dage.

R: **Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.**

Evangelium

Mark 10,13-16   Lad de små børn komme til mig, for Guds rige er deres.

C: Dette hellige evangelium skriver evangelisten Markus
 På den tid bar de nogle små børn til Jesus,
 for at han skulle røre ved dem; disciplene truede ad dem,
 men da Jesus så det, blev han vred og sagde til dem:
 ”Lad de små børn komme til mig,
 det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er deres.
 Sandelig siger jeg jer:
 Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn,
 kommer slet ikke ind i det.”
 Og han tog dem i favn
 og lagde hænderne på dem og velsignede dem.
 Dette er vor Herre Jesu Kristi Evangelium.

A: Priset være du, Kristus.

Prædiken

Forbønner

(Svaret til forbønnerne er: ”Velsign os og støt os, Herre.”)

C: Jesus Kristus er vort eneste sikre håb.
Lad os bede ham gøre vor tro dybere
og bære os gennem denne mørke time.

F: Herre Jesus Kristus,
du blev et lille barn for vor skyld
og delte vort liv som mennesker.
Vi beder dig:
Velsign os og støt os, Herre.

A: Velsign os og støt os, Herre.

F: Du tog imod børn og lovede dem dit rige.
Vi beder dig:
Velsign os og støt os, Herre.

A: Velsign os og støt os, Herre.

F: Du trøstede dem,
som sørgede over tabet af børn og venner.
Vi beder dig:
Velsign os og støt os, Herre.

A: Velsign os og støt os, Herre.

F: Du gik selv ind i lidelse og død for os alle.
Vi beder dig:
Velsign os og støt os, Herre.

A: Velsign os og støt os, Herre.

F: Du lovede at oprejse dem, som tror på dig,
ligesom du selv blev oprejst
til herligheden af Faderen.
Vi beder dig:
Velsign os og støt os, Herre.

A: Velsign os og støt os, Herre.

Fader vor

Celebranten indleder Fader vor med én af følgende muligheder:

A.

C: Lad os nu sammen bede om styrke
og om Guds riges komme med de ord,
som vor Frelser lærte os:

B.

C: I kærlighed kalder Gud os sine børn,
og vi er det.
Vi beder om den styrke, vi har brug for,
med de ord, som Jesus gav os:

A: Fader vor ...

Afsluttende bøn

Celebranten beder én af følgende bønner:

A. - for et døbt barn

C: Barmhjertige Herre.
Omgiv os med din omsorg
og trøst os i sorgen over tabet af et lille barn.
Ligesom du har modtaget **N.** som dit barn ved dåben
og har optaget ham/hende i himlen,
så kald også os en dag
til at blive forenet med ham/hende
og til for evigt at få del i glæden i dit rige.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

B. - for et udøbt barn

C: Herre Jesus,
hvis moder stod sørgende ved korsets fod,
se kærligt til disse forældre,
som lider under tabet af deres barn.
Giv dem som Maria styrke til
at komme gennem lidelsen
i tro på deres barns opstandelse.
Du som lever og råder i al evighed.

A: Amen.

Velsignelse

C: Jesus sagde: ”Lad de små børn komme til mig,
det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er deres.”
(Mark 10,14)

De følgende ord kan ledsages af et tegn, fx at celebranten lægger hånden på kisten eller tegner korsets tegn på eller over den. Hvis kisten er åben, kan han gøre korstegn på afdødes pande.

C: Herre, giv ham/hende den evige hvile.

A: Og lad det evige lys lyse for ham/hende.

C: Han/hun hvile i fred.

A: Amen.

C: Måtte hans/hendes sjæl
og alle de hensovede
ved Guds barmhjertighed hvile i fred.

A: Amen.

Hvis celebranten er en præst eller diakon, siger han:

C: Måtte Guds fred,
som overgår al forstand,
bevare jeres hjerte og sind
i sikker forvisning om Guds
og vor Herre Jesu Kristi kærlighed.

A: Amen.

C: Den almægtige Gud, Fader, Søn + og Helligånd
velsigne jer.

A: Amen.

Hvis celebranten er en lægperson, nedkalder vedkommende Guds velsignelse,
betegner sig selv med korsets tegn og siger:

C: Måtte Guds kærlighed
og vor Herre Jesu Kristi fred
velsigne og trøste os
og blidt tørre hver tåre af vore øjne.
I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

Begravelse af et barn

(med eller uden messe)

Indledning

Begravelsen kan indledes med modtagelse af kisten ved kirkedøren og procession ind med kisten, eller indledningen kan finde sted ved kisten, hvor den allerede står. Celebranten hilser de tilstedeværende med én af følgende hilsener eller med lignende ord:

C: I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

A.

C: Måtte Jesus Kristus, som tog imod børn, lagde hænderne på dem og velsignede dem, trøste jer med sin fred og altid være med jer.

A: Og med din ånd.

B.

C: Barmhjertighedens Fader, som trøster os i al vor trængsel, være med jer.

A: Og med din ånd.

C.

C: Nåde og fred fra Gud vor Fader, som oprejste Jesus fra de døde, være med jer.

A: Og med din ånd.

D.

C: Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader, barmhjertighedens Fader og trøstens Gud. Han trøste jer i al jeres trængsel. (2 Kor 1,3.4a)

A: Amen.

Bestækning med vievand

Celebranten bestænk kisten med vievand, idet han siger:

C: I dåbens vand døde **N.** med Kristus
for at opstå med ham til et helt nyt liv.
Måtte han/hun nu sammen med Kristus
få del i den evige herlighed.

Hvis barnet ikke var døbt, bruges der ikke vievand, men celebranten kan i stedet sige:

C: Brødre og søstre. Herren er en trofast Gud,
som skabte os alle i sit billede.
Alt er skabt af ham,
og hele hans skabning venter frelsens dag.
Vi betror nu **N.** til Guds grænseløse kærlighed
i tillid til, at vort elskede barn
må finde et hjem i hans rige.

Indgangsprocession

Kisten bæres nu til det sted, hvor den skal stå. Påskelyset er anbragt synligt og tæt ved. Under denne procession kan synges en salme eller en vekselsang. Når kisten er kommet på plads, kan man anbringe et symbol fra det kristne liv på kisten som fx Bibelen, et kors eller lignende. Det kan enten foregå i stilhed, eller mens der siges en af følgende tekster:

Bibelen - døbt barn

I livet blev **N.** næret af Jesu Kristi Evangelium.
Måtte Kristus nu modtage ham/hende
med dette glade budskab:
”Kom, du min Faders velsignede!”

Korset - døbt barn

I dåben modtog **N.** korsets tegn.
Lad nu ham/hende få del i Kristi sejr
over synd og død.

Korset - udøbt barn

Herre Jesus Kristus,
du elskede os indtil døden.
Lad dette kors være et tegn
på din kærlighed til **N.**
og til os, der er samlet her i dag.

Bodsritus

Hvis modtagelse ved kirkedøren, bestænkning med vievand og placering af symboler er gået forud, udelades bodsritus.

Hvis ikke, følger nu bodsritus. Man kan vælge de sædvanlige muligheder eller ét af følgende kyrielitanier.

A.

C: Herre Jesus Kristus!
Du har vist os vejen til Faderen.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Ved din død har du skænket verden livet.
Vi beder dig: Kristus, forbarm dig.

A: Kristus, forbarm dig.

C: Du har beredt en bolig for os i din Faders hus.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

➔ s. 102 Dagens bøn

B.

C: Herre Jesus Kristus!
Ved at blive menneske
har du givet os del i Guds liv.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Ved din død
har du åbnet livets port for os.
Vi beder dig: Kristus, forbarm dig.

A: Kristus, forbarm dig.

C: Ved din opstandelse
har du skænket os håb om evigt liv.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Den almægtige Gud forbarme sig over os,
han forlade os vore synder
og føre os til det evige liv.

A: Amen.

Dagens bøn

C: Lad os bede!

Efter et kort øjeblik med stille bøn siger celebranten én af følgende bønner:

A. - for et døbt barn.

C: Kærlige himmelske Fader,
da **N.** stod på tærsklen til livet,
tog du ham/hende til dig i dåben
som dit eget barn.
Du forstår sorgens byrde,
som tynger os ved tabet af ham/hende.
Let vor byrde
og trøst os i sorgen med visheden om,
at **N.** nu er kommet hjem til dig
og lever i din kærlige favn.

A: Amen.

B. - for et udøbt barn

C: Trøstens Gud.
Du, som ransager hjerte og sind, du ved,
at vi har brug for din styrke og hjælp i dag.
Trøst **N.**'s forældre med visheden om,
at deres barn, som de sørger over,
nu er betroet i din kærlige varetægt.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Ordets liturgi

Alt efter de pastorale hensyn kan man læse én eller to læsninger før evangeliet.

Prædiken

Forbønner

(Svaret til forbønnerne er: ”Herre, hør vor bøn.”)

- C:** Lad os nu lægge vore bønner
frem for vor Himmelske Fader.
Han som følte smerten ved sin Søns død.
- F:** For **N.**, Guds barn og arving til hans rige,
at han/hun nu og i al evighed
må hvile trygt i Guds kærlige favn.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For **N.**'s familie, særligt for hans/hendes (**forældre, far, mor, søskende, bror, søster..**),
at de må føle Kristi helbredende kraft
midt i deres smerte og sorg.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For **N.**'s venner,
dem, som legede med ham/hende
og som holdt af ham/hende,
at de må blive trøstet i deres tab
og styrket i kærligheden til hinanden.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.
- F:** For alle forældre,
som sørger over deres børns død,
at de må blive trøstet i visheden om,
at deres børn er hos Gud.
Derom beder vi.
- A:** Herre, hør vor bøn.

(fortsættes ➔)

F: For de børn,
som er døde af sygdom og sult,
at disse små må få plads tæt ved Herren
ved hans himmelske bord.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

F: For hele Kirken,
at vi alle må forberede os til vor dødstime,
hvor Gud vil kalde os ved navn,
når vi skal gå fra denne verden til den næste.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Himmelske Fader.
Du betroede **N.** til vor omsorg,
og nu omfavner du ham/hende i din kærlighed.
Tag **N.** i din varetægt sammen med alle børn, der er døde.
Trøst os, der søger at gøre din vilje
og at kende din fred.
Det beder vi dig om ved Jesus Kristus, din Søn.

A: Amen.

Med messe:

Frembærelsen af gaver

Hvis begravelsen er med messe, fortsættes nu med frembærelsen af gaverne.

Uden messe:

Fader vor

Er begravelsen uden messe, afsluttes forbønnerne med Fader vor og den følgende bøn. Celebranten indleder Fader vor:

C: Lad os i det faste håb om Guds barmhjertighed
bede den bøn, som Herren selv har lært os:

A: Fader vor ...

(fortsættes ➔)

C: Herre over liv og død,
hjælp dit folk,
som sætter sin lid til din barmhjertighed,
støt os her i livet med din almagt,
og før os frem til evighedens glæde.

Afskedsritus

A: s. 105, B ➔ s. 106.

Ved begravelse uden messe kommer afskedsritus umiddelbart efter forbø-
nerne og en salme.

Ved begravelse med messe går celebranten efter den afsluttende bøn og en
eventuel salme hen til kisten, og vendt mod menigheden indleder han afske-
den med en af følgende tekster:

A. - for et døbt barn.

C: Gud kender i sin visdom vore dages tal.
N., som han tog til sig i dåben,
har han nu kaldt hjem til sig.
Legemet, som vi nu begraver,
vil en dag stå op til et nyt liv i din herlighed.
Det er vor faste tro,
at **N.**, fordi han/hun var døbt,
allerede er gået ind til dette nye liv.
Det er vort faste håb,
at vi en dag skal gøre det samme.
Lad os bede Gud trøste **N.**'s familie og venner,
og styrke deres længsel efter glæden i himlen.
Det beder vi om ved Kristus, Guds opstandne Søn.

A: Amen.

Celebranten fortsætter:

C: Gud, du giver os livet og opretholder det for os.
Hos dig når vi hjem.
Vi overgiver **N.** i dine arme.
Ved dåben begyndte han/hun sin rejse hjem til dig.
Tag ham/hende nu til dig
og giv ham/hende det liv,
som er lovet dem,
der er genfødt af vand og Helligånd.

(fortsættes ➔)

Vend dig også til dem, der har lidt dette tab.
 Styrk familiens bånd og vort fællesskab.
 Bekræft os i tro, håb og kærlighed,
 så vi kan bringe hinanden din fred
 og en dag stå sammen med alle dine hellige,
 som priser dig.
 Det beder vi dig om i din Søns navn,
 ham, som du oprejste fra de døde,
 Jesus Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ Bestænkning s. 107

B. - for et udøbt barn.

C: I tro på Jesu Kristi opstandelse
 vil vi nu tage afsked med **N.**'s jordiske legeme.
 I tillid beder vi til Gud,
 som har skabt alle mennesker,
 og for hvis øjne hele skabningen lever,
 at han vil oprejse dette barn
 til livet hos sig i opstandelsens herlighed.
 Det beder vi om ved Kristus, Guds opstandne Søn.

A: Amen.

Celebranten fortsætter:

C: Gud, du giver os livet og opretholder det for os.
 Hos dig når vi hjem.
 Vi overgiver **N.** i dine arme.

Da **N.** endnu var i moders liv,
 havde du ham/hende for øje.
 Alle hans/hendes dage var skrevet i din bog.

Tag ham/hende nu hjem til dig
 og giv ham/hende den bolig hos dig,
 som har været bestemt for ham/hende, før han/hun blev til.

Vend dig også til dem, der har lidt dette tab.
 Styrk familiens bånd og vort fællesskab.
 Bekræft os i tro, håb og kærlighed,

så vi kan bringe hinanden din fred
og en dag stå sammen med alle dine hellige,
som priser dig.

Det beder vi dig om i din Søns navn,
ham, som du oprejste fra de døde,
Jesus Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Bestænkning og incensering

Kisten kan nu bestækkes med vievand og incenseres.

A. - for et døbt barn

Ved bestækningen kan der siges:

C: Med vand og Helligånd blev du døbt.
Måtte Herren fuldende i dig,
hvad han begyndte i dåben.

Ved incenseringen kan der siges:

C: Dit legeme var Helligåndens tempel.
Måtte det, som blev sået i forgængelighed,
opstå i uforgængelighed.

B. - for et udøbt barn

Ved bestækningen kan der siges:

C: Ved skabelsen svævede Guds Ånd over vandet
for at skabe nyt liv.
Måtte Gud føre dig ind til livet i Paradiset.

Ved incenseringen kan der siges:

C: Gud har skabt dig i sit billede.
Måtte han fuldende, hvad han har begyndt ved skabelsen.

Efter bestænkning og incensering fortsætter celebranten:

C: Lad os nu i bøn følge **N.** til hans/hendes sidste hvilested.

Udgang

Ceremonien i kirken afsluttes med en salme.

Kisten kan bæres ud under salmen eller under et postludium.

På kirkegården ved et barns begravelse

Indledning

Når følget er forsamlet ved graven, indleder celebranten jordfæstelsen med en invitation til bøn, med en bøn eller med nogle passende ord.

- C:** Det liv, som **N.** har modtaget af sine forældre, er ikke tilintetgjort ved døden.
Gud har taget ham/hende ind til det evige liv.
Når vi nu overgiver hans/hendes legeme til jorden, så lad os trøste hinanden i vor sorg i troen på, at vi en dag vil blive genforenet med **N.**

Velsignelse af graven

- C:** Lad os bede.
Herre Jesus Kristus,
tre dage hvilede du selv i graven
for påskemorgen at opstå fra de døde.
Derfor velsigner + vi denne grav i dit navn,
for at den også for os skal blive et håbets tegn.

Graven kan bestænkes med vievand.

Kisten sænkes

- C:** Kærlige himmelske Fader.
Du er altid omsorgsfuld og blid.
Til din kærlighed overgiver vi **N.**,
der bragte glæde i vort liv for så kort tid.
Tag du ham/hende i din favn i dit evige rige.

Vi beder for hans/hendes (**forældre, far, mor, søskende, bror, søster..**),
som sørger ved tabet af deres barn (og **bror/søster**).
Giv dem mod,
og hjælp dem i deres smerte og sorg.
Må de alle en dag mødes igen
i dit riges glæde og fred.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Herefter sænkes kisten ned i graven.

Hvis bestækning med vievand og incensering ikke har fundet sted i kirken,
kan det gøres nu.

A. - for et døbt barn

Ved bestækningen kan der siges:

C: Med vand og Helligånd blev du døbt.
Måtte Herren fuldende i dig,
hvad han begyndte i dåben.

Ved incenseringen kan der siges:

C: Dit legeme var Helligåndens tempel.
Måtte det, som blev sået i forgængelighed,
opstå i uforgængelighed.

B. - for et udøbt barn

Ved bestækningen kan der siges:

C: Ved skabelsen svævede Guds Ånd over vandet
for at skabe nyt liv.
Måtte Gud føre dig ind til livet i Paradiset.

Ved incenseringen kan der siges:

C: Gud har skabt dig i sit billede.
Måtte han fuldende, hvad han har begyndt ved skabelsen.

Jordpåkastelse

Celebranten kaster herefter 3 gange jord på kisten, idet han siger:

C: Af jord er du kommet.
Til jord skal du blive.
Af jord skal du igen opstå.

Han gør korstegn over kisten, idet han siger:

C: Jeg betegner dig med korsets hellige tegn,
i hvilket vor Herre og Frelser forløste dig.
Fred være med dig.

Herre, giv ham/hende den evige hvile.

A: Og lad det evige lys lyse for ham/hende.

C: Han/hun hvile i fred.

A: Amen.

Sang

Herefter kan der følge en opstandelses- eller trosbekendelsessalme, eller Magnificat → s. 135, Benedictus → s. 136, eller Nunc dimittis → s. 137. Man kan også sammen sige trosbekendelsen → s. 138.

Forbønner

Hvis celebranten skønner det, kan der her bedes de følgende forbønner, som afsluttes med Fader vor, → s. 111.

(Svaret til forbønnerne er: ”Herre, hør vor bøn.”)

C: Lad os påkalde vor Herre Jesu Kristi barmhjertighed
for alle de afdøde.
Kristus, verdens Frelser,
fri dem for skyld og synd.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Lad dem nå til fuldendelsen
i fællesskabet med dig.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Vi beder også for dem, der sørger over **N**.
Trøst dem i deres smerte.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Gør dem faste i troen og styrk dem i håbet.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Styrk os og hold os fast i din tjeneste.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

Fader vor

C: Lad os i kærlighed mindes **N**. og bede for ham/hende
og for alle, der hviler på denne kirkegård.
Som sønner og døtre af en kærlig Gud
lad os nu bede med hans Søns tillidsfulde ord.

A: Fader vor ...

Afsluttende bøn

A.: s. 111, **B.** ➔ s. 112

A.

C: Milde Fader i himlen.
N. er nu gået ind i dit rige
og ligger svøbt i din kærlighed.
Giv hans/hendes forældre ro i hjertet,
og bring fred ind i deres liv.
Styrk deres tro
og fyld deres hjerter med håb.
Det beder vi dig om,
ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 112 Velsignelse af følget

B.**C:** Kærlige Gud.

I denne sidste stund står vi sammen i bøn,
 fordi vi stoler på din medfølelse og kærlighed.
 Trøst os i forvisningen om,
 at **N.** lever med Dig og din Søn Jesus Kristus
 i Helligåndens enhed.

A: Amen.

Velsignelse af følget

A.**C:** Håbets Gud

fyldte jer med al glæde og fred i troen,
 så I må blive rige i håbet ved Helligåndens kraft.
 (Rom 15,13)

B.**C:** Måtte vor Herre Jesu Kristi Gud,

Herlighedens Fader,
 oplyse jeres hjertes øjne,
 så I forstår, hvilket håb
 han kaldte jer til,
 og hvor overvældende stor hans magt er
 i dem, som tror. (Ef 1,17-19)

Hvis celebranten er præst eller diakon, siger han:

C: Livets Gud velsigne jer,
Fader, Søn + og Helligånd.**A:** Amen.

Hvis celebranten er en lægperson, nedkalder vedkommende Guds velsignelse,
 betegner sig selv med korsets tegn og siger:

C: Livets Gud velsigne os,
Fader, Søn og Helligånd.**A:** Amen.

Hvis der ikke er bedt forbønner ved graven kan celebranten fortsætte:

C: Lad os i kærlighed mindes vor afdøde bror/søster
og bede for ham/hende
og for alle, der hviler på denne kirkegård.
Lad os også bede om, at den af os,
som først skal dø, må drage herfra i Guds nåde.

A: Fader vor ...

Hil dig, Maria...

Herefter kan synges en salme.

Til sidst kan celebranten indbyde følget til enkeltvis at bestænke kisten med vievand. Evt. med følgende ord:

A. - døbt barn

C: I dåben er vi døde med Kristus
for at opstå med ham til et helt nyt liv.
Som et tegn på vort håb om opstandelsen,
er hver enkelt nu velkommen
til at bestænke kisten med dåbsvandet.

B. - for et udøbt barn

C: Ved skabelsen svævede Guds Ånd over vandet
for at skabe nyt liv.
Som tegn på vor tro på,
at Gud vil føre **N.** ind til det nye liv i paradiset,
er hver enkelt nu velkommen
til at bestænke kisten med vievandet.

Bisættelse af et barn

(med eller uden messe)

Indledning

Bisættelsesmessen kan indledes med modtagelse af kisten ved kirkedøren og procession ind med kisten, eller indledningen kan finde sted ved kisten, hvor den allerede står. Celebranten hilser de tilstedeværende med én af følgende hilsener eller med lignende ord:

C: I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn.

A: Amen.

A.

C: Måtte Jesus Kristus, som tog imod børn, lagde hænderne på dem og velsignede dem, trøste jer med sin fred og altid være med jer.

A: Og med din ånd.

B.

C: Barmhjertighedens Fader, som trøster os i al vor trængsel, være med jer.

A: Og med din ånd.

C.

C: Nåde og fred fra Gud vor Fader, som oprejste Jesus fra de døde, være med jer.

A: Og med din ånd.

D.

C: Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader, barmhjertighedens Fader og trøstens Gud. Han trøste jer i al jeres trængsel. (2 Kor 1,3.4a)

A: Amen.

Bestækning med vievand

Celebranten bestæker kisten med vievand, idet han siger:

C: I dåbens vand døde **N.** med Kristus
for at opstå med ham til et helt nyt liv.
Måtte han/hun nu sammen med Kristus
få del i den evige herlighed.

Hvis barnet ikke var døbt, bruges der ikke vievand, men celebranten kan i stedet sige:

C: Brødre og søstre. Herren er en trofast Gud,
som skabte os alle i sit billede.
Alt er skabt af ham,
og hele hans skabning venter frelsens dag.
Vi betror nu **N.** til Guds grænseløse kærlighed
i tillid til, at vort elskede barn
må finde et hjem i hans rige.

Indgangsprocession

Kisten bæres nu til det sted, hvor den skal stå. Påskelyset er anbragt synligt og tæt ved. Under denne procession kan synges en salme eller en vekselsang. Når kisten er kommet på plads, kan man anbringe et symbol fra det kristne liv på kisten som fx Bibelen, et kors eller lignende. Det kan enten foregå i stilhed, eller mens der siges en af følgende tekster:

Bibelen

I livet blev **N.** næret af Jesu Kristi Evangelium.
Måtte Kristus nu modtage ham/hende
med dette glade budskab:
”Kom, du min Faders velsignede!”

Korset

I dåben modtog **N.** korsets tegn.
Lad nu ham/hende få del i Kristi sejr
over synd og død.

Korset

Herre Jesus Kristus,
du elskede os indtil døden.
Lad dette kors være et tegn
på din kærlighed til **N.**
og til os, der er samlet her i dag.

Bodsritus

Hvis modtagelse ved kirkedøren, bestænkning med vievand og placering af symboler er gået forud, udelades bodsritus.

Hvis ikke, følger nu bodsritus. Man kan vælge de sædvanlige muligheder eller ét af følgende kyrielitanier.

A.

C: Herre Jesus Kristus!
Du har vist os vejen til Faderen.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Ved din død har du skænket verden livet.
Vi beder dig: Kristus, forbarm dig.

A: Kristus, forbarm dig.

C: Du har beredt en bolig for os i din Faders hus.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig. ➔ s. 120 Dagens bøn

B.

C: Herre Jesus Kristus!
Ved at blive menneske
har du givet os del i Guds liv.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Ved din død
har du åbnet livets port for os.
Vi beder dig: Kristus, forbarm dig.

A: Kristus, forbarm dig.

C: Ved din opstandelse
har du skænket os håb om evigt liv.
Vi beder dig: Herre, forbarm dig.

A: Herre, forbarm dig.

C: Den almægtige Gud forbarme sig over os,
han forlade os vore synder
og føre os til det evige liv.

A: Amen.

Dagens bøn

C: Lad os bede!

Efter et kort øjeblik med stille bøn siger celebranten én af følgende bønner:

A. - for et døbt barn.

C: Kærlige himmelske Fader,
da **N.** stod på tærsklen til livet,
tog du ham/hende til dig i dåben
som dit eget barn.
Du forstår sorgens byrde,
som tynger os ved tabet af ham/hende.
Let vor byrde
og trøst os i sorgen med visheden om,
at **N.** nu er kommet hjem til dig
og lever i din kærlige favn.

A: Amen.

B. - for et udøbt barn

C: Trøstens Gud.
Du, som ransager hjerte og sind, du ved,
at vi har brug for din styrke og hjælp i dag.
Trøst **N.**'s forældre med visheden om,
at deres barn, som de sørger over,
nu er betroet i din kærlige varetægt.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Ordets liturgi

Alt efter de pastorale hensyn kan man læse én eller to læsninger før evangeliet.

Prædiken

Forbønner

(Svaret til forbønnerne er: ”Herre, hør vor bøn.”)

C: Lad os nu lægge vore bønner
frem for vor Himmelske Fader.
Han som følte smerten ved sin Søns død.

F: For **N.**, Guds barn og arving til hans rige,
at han/hun nu og i al evighed
må hvile trygt i Guds kærlige favn.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

F: For **N.**'s familie, særligt for hans/hendes (**forældre, far, mor, søskende, bror, søster..**),
at de må føle Kristi helbredende kraft
midt i deres smerte og sorg.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

F: For **N.**'s venner,
dem, som legede med ham/hende
og som holdt af ham/hende,
at de må blive trøstet i deres tab
og styrket i kærligheden til hinanden.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

F: For alle forældre,
som sørger over deres børns død,
at de må blive trøstet i visheden om,
at deres børn er hos Gud.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

F: For de børn,
som er døde af sygdom og sult,
at disse små må få plads tæt ved Herren
ved hans himmelske bord.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

(fortsættes ➔)

F: For hele Kirken,
at vi alle må forberede os til vor dødstime,
hvor Gud vil kalde os ved navn,
når vi skal gå fra denne verden til den næste.
Derom beder vi.

A: Herre, hør vor bøn.

C: Himmelske Fader.
Du betroede **N.** til vor omsorg,
og nu omfavner du ham/hende i din kærlighed.
Tag **N.** i din varetægt sammen med alle børn, der er døde.
Trøst os, der søger at gøre din vilje
og at kende din fred.
Det beder vi dig om ved Jesus Kristus, din Søn.

A: Amen.

Med messe:

Frembærelsen af gaver

Hvis bisættelsen er med messe, fortsættes nu med frembærelsen af gaverne.

Uden messe:

Fader vor

Er bisættelsen uden messe, afsluttes forbønnerne med Fader vor og den følgende bøn. Celebranten indleder Fader vor:

C: Lad os i det faste håb om Guds barmhjertighed
bede den bøn, som Herren selv har lært os:

A: Fader vor ...

C: Herre over liv og død,
hjælp dit folk,
som sætter sin lid til din barmhjertighed,
støt os her i livet med din almagt,
og før os frem til evighedens glæde.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Afskedsritus

A: s. 123, B ➔ s. 124.

Ved begravelse uden messe kommer afskedsritus umiddelbart efter forbønerne og en salme.

Ved begravelse med messe går celebranten efter den afsluttende bøn og en eventuel salme hen til kisten, og vendt mod menigheden indleder han afskeden med en af følgende tekster:

A. - for et døbt barn.

C: Gud kender i sin visdom vore dages tal.

N., som han tog til sig i dåben,
har han nu kaldt hjem til sig.

Legemet, som vi nu begraver,
vil en dag stå op til et nyt liv i din herlighed.

Det er vor faste tro,

at **N.**, fordi han/hun var døbt,
allerede er gået ind til dette nye liv.

Det er vort faste håb,

at vi en dag skal gøre det samme.

Lad os bede Gud trøste **N.**'s familie og venner,
og styrke deres længsel efter glæden i himlen.

Det beder vi om ved Kristus, Guds opstandne Søn.

A: Amen.

Celebranten fortsætter:

C: Gud, du giver os livet og opretholder det for os.

Hos dig når vi hjem.

Vi overgiver **N.** i dine arme.

Ved dåben begyndte han/hun sin rejse hjem til dig.

Tag ham/hende nu til dig

og giv ham/hende det liv,

som er lovet dem,

der er genfødt af vand og Helligånd.

Vend dig også til dem, der har lidt dette tab.

Styrk familiens bånd og vort fællesskab.

Bekræft os i tro, håb og kærlighed,

så vi kan bringe hinanden din fred

og en dag stå sammen med alle dine hellige,

som priser dig.

(fortsættes ➔)

Det beder vi dig om i din Søns navn,
ham, som du oprejste fra de døde,
Jesus Kristus, vor Herre.

A: Amen. → Bestænkning s. 125

B. - for et udøbt barn.

C: I tro på Jesu Kristi opstandelse
vil vi nu tage afsked med **N.**'s jordiske legeme.
I tillid beder vi til Gud,
som har skabt alle mennesker,
og for hvis øjne hele skabningen lever,
at han vil oprejse dette barn
til livet hos sig i opstandelsens herlighed.
Det beder vi om ved Kristus, Guds opstandne Søn.

A: Amen.

Celebranten fortsætter:

C: Gud, du giver os livet og opretholder det for os.
Hos dig når vi hjem.
Vi overgiver **N.** i dine arme.
Da **N.** endnu var i moders liv,
havde du ham/hende for øje.
Alle hans/hendes dage var skrevet i din bog.
Tag ham/hende nu hjem til dig
og giv ham/hende den bolig hos dig,
som har været bestemt for ham/hende, før han/hun blev til.
Vend dig også til dem, der har lidt dette tab.
Styrk familiens bånd og vort fællesskab.
Bekræft os i tro, håb og kærlighed,
så vi kan bringe hinanden din fred
og en dag stå sammen med alle dine hellige,
som priser dig.
Det beder vi dig om i din Søns navn,
ham, som du oprejste fra de døde,
Jesus Kristus, vor Herre.

A: Amen.

Bestækning og incensering

Kisten kan nu bestækkes med vievand og incenseres.

A. - for et døbt barn

Ved bestækningen kan der siges:

C: Med vand og Helligånd blev du døbt.
Måtte Herren fuldende i dig,
hvad han begyndte i dåben.

Ved incenseringen kan der siges:

C: Dit legeme var Helligåndens tempel.
Måtte det, som blev sået i forgængelighed,
opstå i uforgængelighed.

B. - for et udøbt barn

Ved bestækningen kan der siges:

C: Ved skabelsen svævede Guds Ånd over vandet
for at skabe nyt liv.
Måtte Gud føre dig ind til livet i Paradiset.

Ved incenseringen kan der siges:

C: Gud har skabt dig i sit billede.
Måtte han fuldende, hvad han har begyndt ved skabelsen.

Jordpåkastelse

C: Kristus siger:
Jeg er opstandelsen og livet;
den, der tror på mig, skal leve, om han end dør.

Celebranten kaster herefter 3 gange jord på kisten, idet han siger:

C: Af jord er du kommet.
Til jord skal du blive.
Af jord skal du igen opstå.

Han gør korstegn over kisten, idet han siger:

C: Jeg betegner dig med korsets hellige tegn,
i hvilket vor Herre og Frelser forløste dig.
Fred være med dig.

Herre, giv ham/hende den evige hvile.

A: Og lad det evige lys lyse for ham/hende.

C: Han/hun hvile i fred.

A: Amen.

Sang

Herefter kan der følge en opstandelses- eller trosbekendelsessalme, eller Magnificat → s. 135, Benedictus → s. 136, eller Nunc dimittis → s. 137. Man kan også sammen sige trosbekendelsen → s. 138.

Afsluttende bøn

A.: s. 127, B.: s. 127, C. ➔ s. 128, D. ➔ s. 128

A.

C: Kærlige Gud,
din Søn har fornedret sig i lidelsen
og derved oprejst den faldne verden;
Han har overvundet døden
og åbnet os indgangen til livet.
Skænk os sammen med vor bror/søster **N.**
og alle de afdøde
glæden ved at elske og prise dig uden ophør.
Det beder vi dig om
ved samme Kristus, vor Herre.

A: Amen. ➔ s. 129 Velsignelse af følget

B.

C: Himmelske Fader,
vi takker dig for,
at du ved din Søns opstandelse
har ladet dit lys
oplyse verdens og dødens mørke.
Giv os kraft til at følge dit lys i vort liv,
indtil vi alle når hjem til dig.

A: Amen. ➔ s. 129 Velsignelse af følget

C.

C: Herre, vor Gud,
du er nær hos alle, der påkalder dig.
Også vi råber til dig i vor nød og smerte.
Lad os ikke synke ned i modløshed og fortvivlelse,
men trøst os ved dit nærvær.
Giv os kraft ved din kærlighed,
som er stærkere end døden.
Før os sammen med vore afdøde
frem til det nye og evige liv.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. → s. 129 Velsignelse af følget

D.

C: Himmelske Fader,
i troen bekender vi,
at din Søn er død og opstanden for os.
Vi beder dig,
lad os opstå i saligheden
sammen med vore afdøde søstre og brødre.
Ved Kristus, vor Herre.

A: Amen. → s. 129 Velsignelse af følget

Velsignelse af følget

A.

C: Håbets Gud
fylde jer med al glæde og fred i troen,
så I må blive rige i håbet ved Helligåndens kraft.
(Rom 15,13)

B.

C: Måtte vor Herre Jesu Kristi Gud,
Herlighedens Fader,
oplyse jeres hjertes øjne,
så I forstår, hvilket håb
han kaldte jer til,
og hvor overvældende stor hans magt er
i dem, som tror. (Ef 1,17-19)

Hvis celebranten er præst eller diakon, siger han:

C: Livets Gud velsigne jer,
Fader, Søn + og Helligånd.

A: Amen.

Hvis celebranten er en lægperson, nedkalder vedkommende Guds velsignelse, betegner sig selv med korsets tegn og siger:

C: Livets Gud velsigne os,
Fader, Søn og Helligånd.

A: Amen.

Udgang

C: Lad os nu i bøn følge **N.** til hans/hendes sidste hvilested.

Ceremonien i kirken afsluttes med en salme.

Kisten kan bæres ud under salmen eller under et postludium.

Ved rustvognen kan celebranten sige:

C: Lad os i kærlighed mindes vor afdøde bror/søster
og bede for ham/hende
og for alle de afdøde.
Lad os også bede om, at den af os,
som først skal dø, må drage herfra i Guds nåde.

A: Fader vor ...

Hil dig, Maria ...

Mens kisten kører væk, kan man synge en salme.

Særlige bønner

De følgende bønner kan bruges i de forskellige riter i forbindelse med døden bl.a. som dagens bøn ved begravelse og bisættelse samt ved tidebønnen for den afdøde.

For en afdød præst

C: Gud,
du udvalgte vor broder **N.**
til at tjene dit folk som præst,
og til at dele glæder, sorger og byrder i deres liv.
Vi takker dig for,
at han har forkyndt os ordet
og rakt os livets brød.
Se med barmhjertighed på,
hvad han har måttet fejle og forsømme,
og skænk ham lønnen for det gode arbejde,
han har gjort.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

For et medlem af et ordenssamfund

C: Herre Jesus Kristus,
du har lovet alle, der for din skyld
giver afkald på ejendom og familie,
at få det mangedobbelt igen i denne verden
og evigt liv i den kommende.
Vi beder dig for vor broder/søster **N.:**
I tro hørte han/hun dit kald og fulgte dig.
Lad nu ham/hende, som ønskede at tjene dig
i sine brødres/søstres fællesskab,
gå ind til din glæde, som overgår al forventning.
Det beder vi dig om, du som lever og råder
med Faderen i Helligåndens enhed,
Gud fra evighed til evighed.

For en afdød far

C: Gud, du er vor himmelske Fader.
Se med kærlighed til **N.**,
der var en kærlig far for sin familie.
Trøst hans kone og hans børn
i deres sorg over tabet af ham.
Optag **N.** i dit rige
og skænk ham fuldendelsen
af al den kærlighed og omsorg,
som han har vist sin familie i denne verden.
Det beder vi dig om ved din Søn, Jesus Kristus, vor Herre.

For en afdød mor

C: Jesus, Guds Søn,
født som menneske af jomfru Maria, Guds Mor.
Se med kærlighed til **N.**,
der var en kærlig mor for sin familie.
Trøst hendes mand og hendes børn
i deres sorg over tabet af hende.
Optag **N.** i dit rige
og skænk hende fuldendelsen
af al den kærlighed og omsorg,
som hun har vist sin familie i denne verden.
Det beder vi dig om ved din Søn, Jesus Kristus, vor Herre.

For en afdød ung person

C: Gud, vi ved, at du er herre over liv og død;
du kan give livet, og du kan tage det.
Vi er rystede over **N.**'s død,
som har taget ham/hende bort fra os
så tidligt i hans/hendes liv.
Hjælp os til at finde trøst og mening
i håbet om opstandelsen,
og skænk **N.** evigt liv hos dig i dit rige.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

For én, som døde pludseligt

C: Herre,
vi sørger over vor bror/søster **N.**'s
pludselige og uventede død.
Vi tror, at om vi lever eller dør, tilhører vi dig.
Vi beder dig,
vis os kraften i din kærlighed
og styrk vor tro på,
at **N.** er gået ind til livet hos dig i dit rige.
Ved Kristus, vor Herre.

For én, som er død efter lang sygdom og lidelse

C: Gud, vor Fader,
døden har befriet vor bror/søster **N.**
fra hans/hendes sygdom og lidelse.
Fulde af tillid vender vi os til dig:
Du har efter din Søns død
opvakt ham til et nyt liv hos dig.
Skænk på samme måde efter hans/hendes smertefulde lidelse
N. glæden og livet hos dig.
Hjælp os alle ad korsets vej
til at nå frem til opstandelsen.
Det beder vi dig om ved Kristus, vor Herre.

For én, som døde ved selvmord

C: Kærlige himmelske Fader.
Alt, hvad du har skabt,
omfatter du med din kærlighed.
Du kender vore inderste tanker og følelser.
Din højre holder os fast, hvor vi end går.
Og hvis vi siger: ”Mørket skal dække os!”,
så er mørket ikke mørke for dig.
Oplys ved **N.**'s død vort mørke,
så vi i troen og håbet på dig
kan se lyset fra din Søns opstandelse.
Ved samme Kristus, vor Herre.

Se desuden missalet for flere særlige bønner.

Hymner mm.

Jomfru Marias lovsang

Magnificat

Min sjæl ophøjer Herren,
og min ånd fryder sig over Gud, min frelser!
Han har set til sin ringe tjenerinde.
For herefter skal alle slægter prise mig salig,
thi den Mægtige har gjort store ting mod mig.
Helligt er hans navn,
og hans barmhjertighed mod dem, der frygter ham,
varer i slægt efter slægt.
Han har øvet vældige gerninger med sin arm,
splittet dem, der er hovmodige i deres hjertes tanker;
han har styrtet de mægtige fra tronen,
og han har ophøjet de ringe;
sultende har han mættet med gode gaver,
og rige har han sendt tomhændet bort.
Han har taget sig af sin tjener Israel
og husker på sin barmhjertighed
– som han tilsagde vore fædre –
mod Abraham og hans slægt til evig tid. (Luk 1,46-55)

Ved begravelse fortsættes med Forbønner, ➔ s. 55

Ved bisættelse fortsættes med Afsluttende bøn, ➔ s. 76

Ved begravelse af et barn fortsættes med Forbønner, ➔ s. 110

Ved bisættelse af et barn fortsættes med Afsluttende bøn, ➔ s. 127

Zakarias' lovsang

Benedictus

Lovet være Herren, Israels Gud,
for han har besøgt og forløst sit folk.
Han har oprejst os frelsens horn
i sin tjener Davids hus,
sådan som han fra gammel tid har forkyndt
ved sine hellige profeters mund:
at frelse os fra vore fjender
og fra alle dem, som hader os,
at vise barmhjertighed mod vore fædre
og huske på sin hellige pagt,
den ed, han tilsvor vor fader Abraham:
at fri os fra vore fjenders hånd
og give os at tjene ham uden frygt
i fromhed og retfærdighed
for hans åsyn alle vore dage.
Og du, mit barn, skal kaldes den Højestes profet,
for du skal gå foran Herren og bane hans veje
og lære hans folk at kende frelsen
i deres synders forladelse,
takket være vor Guds inderlige barmhjertighed,
hvormed solopgangen fra det høje vil besøge os
for at lyse for dem, der sidder i mørke og i dødens skygge,
og lede vore fødder ind på fredens vej. (Luk 1,68-79)

Ved begravelse fortsættes med Forbønner, ➔ s. 55

Ved bisættelse fortsættes med Afsluttende bøn, ➔ s. 76

Ved begravelse af et barn fortsættes med Forbønner, ➔ s. 110

Ved bisættelse af et barn fortsættes med Afsluttende bøn, ➔ s. 127

Simeons lovsang

Nunc dimittis

Herre, nu lader du din tjener gå bort med fred
efter dit ord.

For mine øjne har set din frelse,

som du har beredt for alle folk:

Et lys til åbenbaring for hedninger

og en herlighed for dit folk Israel. (Luk 2,29-32)

Ved begravelse fortsættes med Forbønner, ➔ s. 55

Ved bisættelse fortsættes med Afsluttende bøn, ➔ s. 76

Ved begravelse af et barn fortsættes med Forbønner, ➔ s. 110

Ved bisættelse af et barn fortsættes med Afsluttende bøn, ➔ s. 127

Den Apostoliske Trosbekendelse

Jeg tror på Gud, den almægtige Fader,
Himlens og jordens Skaber.

Jeg tror på Jesus Kristus,
hans énbårne Søn, vor Herre,
som er undfanget ved Helligånden
og født af Jomfru Maria,
har lidt under Pontius Pilatus,
blev korsfæstet, døde
og blev begravet,
nedfor til Dødsriget,
opstod på den tredje dag fra de døde,
opfor til Himlen,
sidder ved Gud, den almægtige Faders højre hånd,
hvorfra han skal komme
for at dømme de levende og de døde.

Jeg tror på Helligånden,
den hellige katolske Kirke,
de helliges samfund,
syndernes forladelse,
kødets opstandelse
og det evige liv. Amen

Ved begravelse fortsættes med Forbønner, ➔ s. 55

Ved bisættelse fortsættes med Afsluttende bøn, ➔ s. 76

Ved begravelse af et barn fortsættes med Forbønner, ➔ s. 110

Ved bisættelse af et barn fortsættes med Afsluttende bøn, ➔ s. 127